

ᠡᠷᠲᠦᠨᠢᠢ ᠮᠣᠩᠭᠣᠯᠠᠨ
ᠬᠠᠠᠳᠤᠨ ᠤᠨᠳᠡᠰᠢᠨᠢᠢ
ᠶᠢᠬᠤ ᠰᠠᠷ ᠲᠤᠭᠤᠵᠤ
ᠣᠷᠰᠢᠪᠣᠶᠢ

ЭРТНИЙ МОНГОЛЫН
ХААДЫН ҮНДЭСНИЙ
ИХ ШАР ТУУЖ
ОРШВОЙ

ГАРЧИГ

Эртний монголын хаадын үндэсний их шар тууж оршвой (монгол бичгээр)	3
Транслитерация монгольского текста «Шара туджи», Цендина А.Д.	31

مختصر المختصر ❖

المختصر والمختصر من كتاب المختصر والمختصر

• ٥

2.

مستين وٲلر ؤللم ؤمستسار ؤستمره م رمللر رلرلر
مستلر ؤلر .. ؤلر رلرلر مملر م مملر مكلللر لللر
لللر مملرلر مملر ؤلر مملرللرلر مملرللر مملر ..
مملر م مملر لللر مملرلر مملر ول رللرلر
مملر ؤلر مملر .. مملر مملر م مللر مملرلر رلرلر
وكللر مملر ؤللم مملرلر مملر ؤلرلر
رللرلر ؤلر مملر رللرلر مملر ❖

2.

[illegible]

2

કુલકર્તા

• 2

سَوَ . مَعْلُوقٌ نَسَبٌ مَسِيرٌ هَهُوَ . . . وَهَلْ يَسُو
سَوَ زَفَعُورٌ مَعْلُوقٌ وَهَلْ هَهُوَ . . . مَعْلُوقٌ يَسُو

نستعمل مصطلح "تكنولوجيا المعلومات" مصطلحاً لنستعمل
 مصطلحاً واحداً . مثلاً : نمرق أن نحن نعمل في مجال "تكنولوجيا
 المعلومات" . مصطلح "معلوماتية" يعطى معنى مختلفاً ...
 نستخدم مصطلح "معلوماتية" فقط .

G.

[illegible]

2.

ملق هلقصوړ ۰۰ رځين ستنيز لار صير ښخ ، نړۍ
يځړيږي ، يځړي ولسلار ، وځړنم ولسلار ،
زلزلو سر ستر وړ هلقصوړ هلو ۰۰ رځين
ستنيز لار ښايي وځړ شي ، ستر مصلح ۰۰ ښايي
مصلح وځړ شي ، رمار و سر هلو ۰۰ ملق صر
ښخ وړ هلقصوړ هلو ۰۰ مصلح ملق صر

7.

ئۇستىزىمىز مىھرىن رەھبەرلىك قىلىپ ،، ھەممىنى ئىستىقبال ئالار بىلەن
 ئېلىپ چىقىشقا سىلەرنىڭ ۋە بىلەن بىر مەھسۇلەت ھەم ،، چىقىرىشقا بىر
 مەھسۇلەت ئېلىپ ،، ئىستىقبال ئېلىشقا ھەم ،،
 ئىستىقبال مەھسۇلەت ئېلىپ ئالار بىلەن ئىستىقبال مەھسۇلەت
 ئىستىقبال ھەم ئىستىقبال ئىستىقبال ئىستىقبال ئىستىقبال
 ئىستىقبال ئىستىقبال ئىستىقبال ئىستىقبال ئىستىقبال

• 2

هتلفتم بام ندم مسخر نم هر مطلق زانبار هفت ..
مسخر نم بستند .. ندم زنه قصص بدخشن و بر
بدستو بستو .. مسخر و مسخرانم من کوهستان

❖ കേരള സർവ്വകലാശാല

[illegible]

楚辭集

90.

۱۵۳۹
 ۱۵۴۰

[illegible]

ل

مستطاب مستطاب قهقون ❖
 مستطاب قهقون مستطاب
 قهقون مستطاب مستطاب قهقون
 مستطاب قهقون مستطاب قهقون
 مستطاب قهقون مستطاب قهقون ❖

[illegible][illegible] ∂Z [illegible]

22.

[illegible][illegible]

•

تکلیف هیتکدر .. سلهون مکتسرسر هتکدر تیکسر
 یکنن .. سلهص نعلرسرسر هتکنن یکنن .. یوسیکسر
 مرسرسرسر کدرس مکتک مرسر یکنن :
 لکسر یکو مکتو مرسو یکنن .. لیکل یکو مکتو
 لکوسرم یکنن .. لکو یکو نکسر سسر یکنن .. لکو
 سک یکو لک کس مکر یکنن .. لوسر ..
 یکنسرسر مرس .. مکندر مرس لکوسر هتکنن

2.

[illegible]

26

وَقَالَ ۖ تَكُونُ مَعَهُ يَوْمَ يُنْفَخُ الْفُكْرُ وَتُفْطَنُ الْقُلُوبُ ۚ لَمَّا رَأَى الْمُؤْمِنُونَ آلَ لَحْمَانَ بِمَا وَعَدَهُمْ ۚ فَتَقَعُ الْحَرُوبُ ۚ فَمُخْلَصُونَ ۚ وَلِلَّهِ عِلْمُ الْيَوْمِ الْآخِرِ ۚ وَهُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ۚ

تَقْصِرْ صِفَتِي عَنْ مَعْتَرَاتِهِمْ بَطْرَيْنَ .. تَقْصِلْهُمْ مَعْتَرَاتِهِمْ
 وَتَقْصِرْ عَنْهُمْ بَطْرَيْنَ بَطْرَيْنَ .. تَقْصِلْهُمْ تَقْصِلْهُمْ ..
 تَقْصِلْهُمْ تَقْصِرْ نَ بَطْرَيْنَ نَ بَطْرَيْنَ نَ بَطْرَيْنَ هُنَّ .. صَوْرَةٍ وَ
 بَطْرَيْنَ تَقْصِلْهُمْ .. تَقْصِلْهُمْ .. تَقْصِلْهُمْ
 تَقْصِرْ مَسْئَلَهُ .. تَقْصِرْ تَقْصِرْ تَقْصِلْهُمْ .. تَقْصِرْ تَقْصِرْ
 تَقْصِرْ تَقْصِرْ .. تَقْصِرْ عَنْ مَعْتَرَاتِهِمْ

• 00

ويستخرج من هذا القول :
 ١- الخلق من الله تعالى .. مستقر
 ٢- الخلق من الله تعالى .. مستقر
 ٣- الخلق من الله تعالى .. مستقر
 ٤- الخلق من الله تعالى .. مستقر
 ٥- الخلق من الله تعالى .. مستقر
 ٦- الخلق من الله تعالى .. مستقر
 ٧- الخلق من الله تعالى .. مستقر
 ٨- الخلق من الله تعالى .. مستقر
 ٩- الخلق من الله تعالى .. مستقر
 ١٠- الخلق من الله تعالى .. مستقر

• 70

[illegible]

22.

[illegible]

۹۰
 ۱۰
 ۱۱
 ۱۲
 ۱۳
 ۱۴
 ۱۵
 ۱۶
 ۱۷
 ۱۸
 ۱۹
 ۲۰
 ۲۱
 ۲۲
 ۲۳
 ۲۴
 ۲۵
 ۲۶
 ۲۷
 ۲۸
 ۲۹
 ۳۰
 ۳۱
 ۳۲
 ۳۳
 ۳۴
 ۳۵
 ۳۶
 ۳۷
 ۳۸
 ۳۹
 ۴۰
 ۴۱
 ۴۲
 ۴۳
 ۴۴
 ۴۵
 ۴۶
 ۴۷
 ۴۸
 ۴۹
 ۵۰
 ۵۱
 ۵۲
 ۵۳
 ۵۴
 ۵۵
 ۵۶
 ۵۷
 ۵۸
 ۵۹
 ۶۰
 ۶۱
 ۶۲
 ۶۳
 ۶۴
 ۶۵
 ۶۶
 ۶۷
 ۶۸
 ۶۹
 ۷۰
 ۷۱
 ۷۲
 ۷۳
 ۷۴
 ۷۵
 ۷۶
 ۷۷
 ۷۸
 ۷۹
 ۸۰
 ۸۱
 ۸۲
 ۸۳
 ۸۴
 ۸۵
 ۸۶
 ۸۷
 ۸۸
 ۸۹
 ۹۰
 ۹۱
 ۹۲
 ۹۳
 ۹۴
 ۹۵
 ۹۶
 ۹۷
 ۹۸
 ۹۹
 ۱۰۰

١٣٠ •

تَقْدِمُ الْحَقِيقَاتِ لِلرَّسْمِ الْخَصْرِ، يَسْتَعْمَقُ .. صَوْدُ الْبَلَدِ
 تَرْجَمُ مَسْئَلَةَ الْوَلَدِ لِلرَّسْمِ .. كَلَامُ الْبَلَدِ تَرْجَمُ .. رَسْمُ الْخَصْرِ
 يَسْتَعْمَلُ الْبَلَدُ الْبَلَدِ لِيَسْتَعْمَلَ الْبَلَدُ الْفَهْمُ مَعَهُ
 مَعْلُومَاتُ الْبَلَدِ يَسْتَعْمَلُ ..
 الْبَلَدُ مَعَهُ مَعْلُومَاتُ الْبَلَدِ مَعَهُ رَسْمُ مَعْلُومَاتِ
 وَالْخَصْرِ مَعَهُ ..
 يَسْتَعْمَلُ رَسْمُ .. يَسْتَعْمَلُ رَسْمُ الْبَلَدِ وَنَ الْبَلَدِ الْفَهْمُ
 يَسْتَعْمَلُ رَسْمُ الْبَلَدِ .. مَعْلُومَاتُ الْبَلَدِ يَسْتَعْمَلُ مَعَهُ

55.

هیتس مریستم .. پریشان کار پران ن صیدین لیدقیم
 ویرانداکو .. زمتن محکو دن ترمائن محلیم م ..
 محکویر لیل هیتس .. زمتن کارم پران مست
 محکویر حبیب
 هتون .. پران کار مست ورم زلم ریر ویر کار
 مست هکم مو رستم و لولول دکتف رستم
 پران مست نرا پران هیتس لمرکون ؛
 مریو مریو یقو لدریم رستم هتون .. زمتن صحر

تدريس رستم و زهراوند خدسار و زار رستم هيون ..
 نازم بخت هيئتتم ، صفتتت نرادم مستر بختتون ❖
 دشتتق رستم و زهراوند ^{۱۶} مستر صيوت دستتق
 رستم ، بخت بختن بختو دشتتتم
 نرادم مستر رستم

[illegible]

602.

مسقط منكر ویر لدر لعلوهر رلیفک رستمر ههیکو ..
 زمررت بصرس رپهیکتر ویر رقص مندر لدر
 ۷۶ •
 زمر مصر ن بختستمر صر زامن مکتو لن زامصر فر
 مکرلر صر .. مکتو لدر زمر مکتو لن وکتو ..
 زمرندر لدر زمر مندر زمرندر لدر زمرندر ..
 مریز مریز خلق هکمر مو رستمر ههیکو .. زمرس لدر
 لدر صر زمر ویر ریر ویر لدر مریز صر بصر
 ههیکو .. لدر لدر زمر بصر ههیکو .. لدر لدر
 زمر بصر رستمر .. زمرندر

٥٧٠
 باختصار نبرص مستقر وکدام لحاظ نکرده‌اند ❖
 مبرص و تطویر آن را نسبت بهیون .. برساند
 همواره بحد ریس و مبرص هر مبرص بهیون ❖
 تطویر آن را بر مبرص مستقر و تطویر آن را
 نبرص مستقر نکرده‌اند ❖

مستقر زینب الدار (لحمون) تدریس صبیحہ زینب
 فقیر .. ایمن الدار (لحمون) واقف در زینب و سید در
 صبر و صبر فقیر .. صبر الدار زینب و صبر
 مستقر .. زینب الدار (لحمون)

GO.

نمردم مستم نعلکون ❖
 رحمتک و ستمک درک لعلکون خدوس زلمک
 نمردم مستم زستم ههون .. مدمک زلمک
 نعلکون ❖

[illegible]

42

مستحقون للحق هيبتهم . عوقب و زُين من بعدكولون ❖
 مضمون مستحقون للتمتع بالعلم من .. بلان
 عموق لجمهورهم ، مستحق بالعلم من نزل
 هيبتهم من كنفهم . بالعلم ن عوقب لارباب ن وب
 وليليتون لارباب من بالعلم بالباب .. بلان يبتهم
 للعلم والى .. بلان بالباب ممتق لربى .
 بالتمتعهمون .. مضمون لارباب . مستحقون للتمتع لارباب في
 بالباب بالعلم لربى ليعق .. بالعلم عوقب لربى
 ممتنعون في بالباب لربى

 ω

١٠٠٠
٢٠٠٠
٣٠٠٠
٤٠٠٠
٥٠٠٠
٦٠٠٠
٧٠٠٠
٨٠٠٠
٩٠٠٠
١٠٠٠٠

[illegible]

• 07

[illegible]

சென்னை நகராட்சி

אשר יצאנו ממצרים ונעלה אל הרי סיני

هتسوق لیسم . نئس زئیس رلحقن همتو . نس
صلان لدم هتسوم یسورس . نایک پئسکم زکسن
یعتسوق نکسر .. مسیم صر زهم لکمن لدر
مندر . پئن مکتو هلمبر

• 27

[illegible]

46

بھلائی کے لئے جو کچھ کرنا ہوگا، اسے کرنا چاہیے۔
 اگرچہ اس کے لئے کچھ خرچہ کرنا پڑے گا،
 مگر اس کے لئے جو کچھ کرنا ہوگا،
 اسے کرنا چاہیے۔

47.

لەگەن قو . بەمەکو بەلەوئەوئەو . لەگەن لەوێ ن سوکو
 بەگەن . وئەو بەگەنێک لەوێ بەگەن بەگەن ..
 بەمەن ئەوێ مە . سەن ئەوێک لەوێ . ئەمەسەن
 سەمەسەن مەن لەوێوئەوێ .. مەسەن مەسەن بەگەن مەسەن
 لەگەن قو . بەگەن لەوێ ن مەسەن لەوێ مەسەن .. لەگەن
 بەگەن بەگەن مەوێ . سەن لەوێ وەرێو .. بەگەن بەگەن بەگەن
 بەگەنێک مەوێ وێ .. لەوێوئەوێ بەگەن مەسەن بەگەن
 بەگەنێو .. مەسەن مەسەن .. مەسەن لەگەن بەگەن ئەمەسەن
 مەسەن لەوێ ن . بەگەن ئەگەن لەگەن بەگەنێو .

66.

[illegible]

هتسئفم ، هتسئفم لدر
هتسئفم ، هتسئفم لدر
هتسئفم ، هتسئفم لدر
هتسئفم ، هتسئفم لدر
هتسئفم ، هتسئفم لدر
هتسئفم ، هتسئفم لدر

[illegible]

صفر ۱. ظهور ممکن نیست. لذا ۱. بخار و شمع
نفس ۲. ممکن نیست. لذا ۲. ظهور ۳. کن
سری ۴. صفر ظهور است و ظهور ۵. ۶.
صفر ظهور نیست. لذا ۶. صفر ظهور

❖ 3000 • 2000

[illegible][illegible]

تصنيفات : تصنيفات حسب المصنوع وتصنيفات حسب
المصنع . تصنيفات حسب المصنع والتصنف

[illegible][illegible][illegible]

مەلۇم ۋە تەلەپپۇز قىلىش ، بىلىشكەن مەدەنىيەت
 كىنىمىز ، ھەمدە ئۆزىمىز كۆرگەن نەرسىمىز ، ئىشلىرىمىز
 ھەققىدە ، ھەمدە مەدەنىيەت ئىشلىرىمىز ، ئۆزىمىز مەدەنىيەت
 ئىشلىرىمىز ، مەدەنىيەت ئىشلىرىمىز ، مەدەنىيەت ئىشلىرىمىز
 ئۆزىمىز ، مەدەنىيەت ئىشلىرىمىز ، مەدەنىيەت ئىشلىرىمىز

مقدم و معاونان مسئولان ، شورای مسئولان ، مسئولان
 انجمن ، رئیس مجلس ، رئیس هیئت ، مسئولان مسئولان
 مسئولان مسئولان ، مسئولان مسئولان

[illegible][illegible][illegible]

٧٩٠ •

٧٩١ •

٧٩٢ •

٧٩٣ •

٧٩٤ •

٧٩٥ •

٧٩٦ •

٧٩٧ •

٧٩٨ •

٧٩٩ •

٨٠٠ •

٨٠١ •

٨٠٢ •

٨٠٣ •

٨٠٤ •

٨٠٥ •

٨٠٦ •

٨٠٧ •

٨٠٨ •

٨٠٩ •

٨١٠ •

٨١١ •

٨١٢ •

٨١٣ •

٨١٤ •

٨١٥ •

٨١٦ •

٨١٧ •

٨١٨ •

٨١٩ •

٨٢٠ •

٨٢١ •

٨٢٢ •

٨٢٣ •

٨٢٤ •

٨٢٥ •

٨٢٦ •

٨٢٧ •

٨٢٨ •

٨٢٩ •

٨٣٠ •

٨٣١ •

٨٣٢ •

٨٣٣ •

٨٣٤ •

٨٣٥ •

٨٣٦ •

٨٣٧ •

٨٣٨ •

٨٣٩ •

٨٤٠ •

٨٤١ •

٨٤٢ •

٨٤٣ •

٨٤٤ •

٨٤٥ •

٨٤٦ •

٨٤٧ •

٨٤٨ •

٨٤٩ •

٨٥٠ •

٨٥١ •

٨٥٢ •

٨٥٣ •

٨٥٤ •

٨٥٥ •

٨٥٦ •

٨٥٧ •

٨٥٨ •

٨٥٩ •

٨٦٠ •

Транслитерация монгольского текста «Шара туджи»¹

В Институте восточных рукописей РАН в г. Санкт-Петербурге хранится уникальный манускрипт монгольского исторического сочинения XVII в. «Шара туджи» («Желтая история»), известный в науке как «История Радлова» — он был обнаружен в Монголии в 1891 г. во время Орхонской экспедиции под руководством В.В.Радлова (шифр — В 173). Два других списка «Шара туджи» так же находятся в г. Санкт-Петербурге — в библиотеке СПбГУ (шифр — Mong. С 33) и в рукописном фонде ИВР РАН (шифр — F 264).

«Шара туджи» давно известна науке. О ней писали Ц.Жамцарано [Жамцарано, 1936, с. 56], Л.С.Пучковский [Пучковский, 1953, с. 146], Ш.Бира [Бира, 1978, с. 241–249]. До войны над ее переводом трудился В.А.Казакевич. Наконец сводный текст указанных трех списков на старописьменном языке вместе с переводом и комментариями был издан Н.П.Шастиной [Шастина, 1957]. Текст сочинения с комментариями и предисловием был также опубликован в Китае [Sir-a tuɣuʃi, 1983].

Ценность памятника состоит, прежде всего, в его историческом содержании. Он был написан в первой половине XVII в. в Северной Монголии (Халхе), а сочинений, отражающих историю и историографические традиции Халхи этого периода, не так много. Однако он представляет интерес и как источник по истории развития монгольского письменного языка, сохраняя многие черты доклассического старописьменного монгольского языка, а также лексико-грамматические особенности северомонгольского диалекта.

Необходимость в публикации фотокопии оригинала и научной транслитерации текста «Шара туджи» назрела давно. Это сделает памятник по-настоящему доступным ученому сообществу, так как публикация текста, осуществленная Н.П.Шастиной в 1957 г., включающая сводный монгольский текст, набранный заново на уйгурской графике, не отвечает современным научным требованиям. Первым шагом на пути к такой публикации является представленная здесь транслитерация памятника.

Из всех известных списков «Радловский», несомненно, является наиболее ранним и ценным, он и лег в основу транслитерации. Размеры листов — 23,5 см x 7,5 см, от 11 до 15

¹ Статья подготовлена при финансовой поддержке Российского гуманитарного научного фонда ("Письменные памятники северной Монголии XVI–XIX вв.: новонайденные тексты и их место в литературном процессе"; 10–04–00572 а/Г).

строк на листе, листы сложены в гармошку. Бумага китайская, плотная, пожелтевшая, черная тушь, три почерка. Пагинация до л. 145 — монгольскими цифрами, позднее, видимо, при поступлении в библиотеку, повторена арабскими; начиная с л. 146 монгольской пагинации нет. Листы 1–2, 3–4, 141–148, 144–145 отсутствовали и были восполнены позднее, возможно, кем-то из ученых. Листы 194–221, 263–283 пусты, на них спорадически встречаются отдельные слова и фразы, очевидно, записанные в более позднее время. На л. 284 черной тушью сделана надпись: «Инв. 1961 по 251 inv 0 1929 г. n° 1513. Монгольская история, привезенная акад. В.В.Радловым из Орхонской экспедиции 1891 г. (138 foll)». На прибавленном позднее л. 1 сделана надпись карандашом и фиолетовыми чернилами: «Инв. 1961. No 251. Орфография подогнана к В. 200. Реставрация недостающих страниц по бурятскому списку F. 80 в Вост. библи. ЛГУ Ц.Ж. 1933² г. октябрь 23 числа». На л. 4 теми же чернилами написано: «см. р. б. списка В. 200. в библи. ИВ». На листах 12–17, 30–33, 39–53, 61–67 между строк вписан текст, являющийся добавлениями более позднего времени.

Литература

- Бира, 1978 – *Бира III*. Монгольская историография (XIII–XVII вв.). М.
- Жамцарано, 1936 – *Жамцарано Ц.Ж.* Монгольские летописи XVII века // Труды Института востоковедения. Вып. XVI. М.–Л.
- Пучковский, 1953 – *Пучковский Л.С.* Монгольская историография XIII–XVII вв. // Ученые записки Института востоковедения АН. Т. VI. М.–Л.
- Пучковский, 1957 – *Пучковский Л.С.* Монгольские, бурят-монгольские и ойратские рукописи и ксилографы Института востоковедения. История, право. М.–Л.
- Шастина, 1957 – *Шара Туджи*. Монгольская летопись XVII века. Сводн. текст, пер., введ. и примеч. Н.П.Шастиной. М.–Л.
- Sir-a tuγuǰi, 1983 – *Erten-ü mongγol-un qad-un ündüsün-ü yeke sir-a tuγuǰi orosiba. Üljeyitü emkitgen γarγuγulju tayilburi kibe.* (Begeǰing).

Транслитерация текста

1.
erten-ü
mongγol-un
qad-un
ündüsün-ü

² Год написан неясно. Однако Л.С.Пучковский указывает, что реставрация памятника была осуществлена в 1933 г. [Пучковский, 1957, с. 34].

yeke sir-a
tuɣuɟi
orusiba ::

2.

dalai blam-a-yin nomlaysan
jalayus-un qurim kemekü teüken-
dür : yerü kümün öber-ün
uɣ iɟayur-ıyan ese medebesü
oi-dur tögüregsən sarbaçin-tur
adali : öber-ün obuy-ıyan
ese medebesü oɣyun-bar keyigsən
luu-dur adali : eçige ebüges-ün
eyimü teyimü kemekü biçig-üd-i
ese üjebesü mön keüken-i
jabqaju kigsən-dür adali
kemegsən buyu ::

3.

eng terigün ene altan delekei
toɣtaysan anu : qoɣusun
köke oɣtaryui-dur arban
jüg-eçe kei keyisejü
irejü nigen nigen-tegen
tulalçaju ködelüsi ügei
batu jılamaqan neretü tögürig
köke juɟayan anu yisün
jiran tümen bere : aɣuu anu
toɣ-a tomsi ügei bolai :
tegün-ü degere anu kei
keyisügsən doluyan nayur-aça
boluysan altan jirüketü
kemekü egüle ɣaruysan

4.

yeke qura-yin usun kei-
dür sitüjü

5.

sayıqan anu . douradu
yeke dalai buyu : gün inü
arban ɣurban tüg tümen
bere buyu : dumdayur inü
jajun qorin tümen ɣurban
mingyan dörben jajun tabin
bere . tere usun kei-tür
bülegdejü . degere inü :
altan toɣusun örüme
metü batu toɣtabai : ene
altan delekei buyu :

6.

juɟayan anu ɣučin qoyar
tümen bere buyu : aɣuu
anu usun-luy-a saçaɣu
bui : tere altan delekei
degere qura ürgülji

oruju . toytaysan usun
yadayadu dalai buyu :
tere dalai key-e bülegdeju
toysun yarysan anu .
sümir ayula . doluğan
altan ayula . dörben

7.

tib bütübei : sümir
ayula-yin talas inü .
jegün mönggün . emüne
bayidury-a . barayun badma=
raka . qoyitu tala alta-
bar bütügsen buyu : sümir
ayula-yin naiman bere anu .
dalai dotara : naiman tümen
bere inü . usun-u degere
buyu : tvib-üd siroi-bar
bütügsen bui : dörben tib-ün

8.

yadayur temür küriy-e
buyu : sümir ayula-yin
emüne ene çambutib tergen-
ü aral-un düri-tü : çambu=
tib-ün dumda inü : magada
neretü buyu :: endeçe dörben
tümen bere-yin degere
oytaryui-tur asuru
batu gegen kei tügürig
jöbsiyerkü ergin buyu :
tegün-tür nara sara odud

9.

sitüju ayu : teden-ü
degere oytaryui-tur
yabuçin tengri nar sayuyu :
naran ılal bolur erdeni-ber
bütügsen naran tengri nar-un
ordu qarsi buyu : dumdayur
anu tabin nigen bere bui :: saran
usun bolur erdeni-
ber bütügsen . saran tengri-yin
ordu qarsi buyu : dumdayur
anu tabin bere bui :: nigen
bere-yin kemjiy-e naiman

10.

çayan büriyen-i dayun
sonusdaqui : nigen bere
kemeyü :: : ::
tere çay-tur nigedüger
diyan-aça inaysi ündüsü=
lejü : kümün nereyidügsen
buyu : tere üy-e-tür çambu=
tib-ün kümün toy-a tomsi

ügei olan nasulan : öngge-
tü yirtinčü-yin tengri
metü aysan ajiyu ::

11.

tere čay-tur ese tariysan
jerlig tutury-a idejü
yabubai :: idekü čay-tur
abču iden yabutala :
nigen jaliqai kümün
manayar-un qubi kemen
abuysan-i üjged bügü=
deger abču baraydaysan-
tur : tegün-eče qoyisi
tariyan tariqu bolbai ::
tariy-a-ban buliyaldun

12.

temčeldüküi-tür :
bügüdeger nigen siduryu
aburitu kümün-i siliǰü
tariyan-i qubiyalyaju
noyan ergübei : :
eng³ terigün . enedkeg-ün
maha-a sambati qayan
tere buyu : mongyol-un
keleber olan-a ergügdegsen
qayan kemekü : olan-a
ergügdegsen qayan-ača

13.

inaysi : namai köke kemekü
qayan kürtele : kürdün
orčiyluyçi jiryuyan
čakravarti qayan kemen
aldarsibai : :
namayi köke qayan-ača
imaysi . olan üy-e boluy=
san-u qoyina . enedkeg-ün
magada orun-a . arslan
uuǰitu qayan törübei :
tegün-ü köbegün ariyun

14.

idegetü . čayan idegetü .
tangsuǰ idegetü . rasiyan
idegetü dörben buyu ::
ariyun idegetü qayan-u
köbegün . sigemuni nandi
qoyar : časutu ayula-yin
bel-tür töbed-ün qad-un
uy delgeregsen anu :: tere
čay-tur badsala ulusun
uryuyuluyçi neretü

³ Начиная с этого места и до л. 17 между строк вписан другой текст. Он не транслитерирован.

qayan-u nigen köbegün

15.

törübesü : kiris üsütü .

čayan labai sidütü . yar

köl-ün quruyud inü

yalayun-u köl metü . nidün-iyen

ögede aniqu sibayun metü

lagšan belges-luy-a tegülder .

nigen köbegün törügsen-tür .

belgečin nuγud-tur üjügül=

besü : ene köbegün ečige-tür-

iyen qarsi buyu : egün-i alabasu

žokiqu kemegsen-tür : qayan

16.

ečige anu . tūsimed-i ala

kemegsen-tür . tūsimed

yambar ba meses-iyer

taqalažu yadaγad . žes

qayırčay-tu kižu gangga

mören-tür orkibai :

vayisali balyasun-u nigen

kümün olžu težiyebei :

aman oruγsan qoyina . bi

yayun köbegün bui kemen asaya=

basu : tere težiyegeči ebügen

17.

uridu siltayan-i būrin

ögüleksen-tür . sočiγsan

metü bolun . doruna жүг-ün

časutu orun-a odču .

yarlung-un erketü tala-tur :

qoyar bombo kümün jolyažu .

či ali γažar-un köbegün bui

kemegsen-tür : minü ečige ebüge

erten-ü enedkeg-un olan-a ergüg=

degse qayan-u altan uruy

buyu kemeged : uridu-ki

siltayan-i būrin-e ögüleksen-

18.

tür küžügün-tegen unuyul=

žu ireged бүгүдeger indüžu

noyan bolyabai :: töbed-ün

eng terigün küžügün sandali-

tu qayan tere buyu :: tegün-ü

köbegün kümün sandali-tu :

tegün-ü köbegün sibayun sandali-

tu . tegün-ü köbegün arbai

sandali-tu : tegün-ü köbegün

morin sandali-tu . tegün-ü

köbegün altan sandali-tu .

buyu :: altan sandali-tu

19.

qayan-u longnam neretü
tüsimel anu qoroju .
tüsimel anu qan orun-a
sayuysan-tur : altan sandali-tu
qayan-u odqun köbegün anu
börtü čino . sgüngbü-yin
yaĵar-a yabuĵu . ülü itegesin
qov-a maral neretü gerĵei-ben
abun . doruna ĵüg tengĵis
dalai getülĵü . burqan qaldun
ayulan-a kürčü . bida kemekü
ulus-tu joĵaĵu . učir
20.

siltayan-ıyan öĵülegsın-tür
tere bida ulus kelelčejü
noyan bolĵabai :: mongĵol-un
eng terigün noyan börtü
čino buyu : börtü čino-
ača inayısi arban qoyar
üy-e bolqui-tur dobu
merĵen-i törübe : dobu
merĵen yegüdkeĵsın qoyına .
alang qov-a qatun anu . ere
üĵei yabuqui-tur . söni
ĵerte inü ĵerel oruyad
21.

sira čejüken kümün toĵuna-bar
ni oruĵu qamtudču yabuysan-
ača törüĵsın . tengri-yin
köbegün bodungčar buyu :
bodungčar-un üre
borĵigın omuy-tai bolba :
bodungčar-ača inayısi yisün
üy-e bolqu-tur :
sigemuni burqan nirvan-u düri
üĵüĵülegsın-eče inayısi
ĵurban mingyan qoyar ĵayun
ĵıran ĵıryuyan ĵıl bolqui-tur
22.

ĵal morin ĵıl-tür : qubilyan
čingĵis qayan törüĵü : tabun
öngge . dörben qari ulusi
erkeĵegen oruyuluysın anu :
aq-a degüü dörbegüle yabutala :
boyurči ireĵü nöküčebei :
tere metü ulam nökör nemeĵü .
basa deyileĵü abču . döčın
tümen mongĵol ulusi
oruyulĵu :: qorin naiman
nasun-tayan kerülen-ü ködege
arala qayan bolbai ::
23.

qorin yisün nasun-tayan .
jürčid-ün vangjun
qayan-tur mordaju oru=
yulju abuba :: yučin
nigen nasun-tayan . solungyus-
un buqa čayan qayan-i yurban
jil ayalaju oruyulju
abubai :: yučin yurban
nasun-tayan . kitad-un eng
terigün . tang geüjüng qayan-
ača inaysi . arban yisün
qad-un üy-e bolqui-tur .
24.

altan qayan-i kögeju
yaryan : naiman tümen
kitad-un arban yurban
muji oruyulju :
dayiming sutu boyda
činggis qayan kemen aldar=
sibai :: yučin dörben
nasun-tayan . sira sartayul-
un sultan qayan-i alaju .
tabun muji sartayul-i
abubai :: yučin tabun
nasun-tayan : toymoyun
25.

menggüle qayan-i alaju :
toymoy-i abubai :: yučin
doluyan-i usun morin jil-e
kereyid-ün ung qayan-i
abubai :: yučin yisün nasun-
tayan : naiman-i dayan qayan-i
abubai :: döčin nigen nasun-
tayan : yorlosun narin
qayan-i abubai :: döčin yurban
nasun-tayan qarliy-ud-un
arslan qayan mordaju .
iregsen-tür uytuju
26.

mordaju beye-yi ni alaju
ulusi inü abubai ::
döčin tabun nasun-tayan .
töbed-ün külüge dorji
qayan-tur morduysan-tur
töbed-ün qayan sonusču
ilaqu neretü noyan-i
terigülen olan elčid-i
alba ergün oruju ögsü
geju : način-i čayidam-tur
uytuju iregsen-tür
činggis qayan jöbsiyeju .
27.

yeke öglige ögçü . ilaqu
noyan-i gedürgü elçi bolıan .
sasky-a-yin çay lojav-a
ananda garbi kemekü blam-a-tur
çimayi jalaqu bile-e bi .
yirtinçü-yin üile yabudal
minü : dutayu-gyin tula
ese jalaba bi . endeçe çimadur
sitüjü . či tendeçe namai
saki kemen biçig beleg ergün :
mngari yurban ayimaγ-aça
doruysi yurban muji-yin
28.

qara töbed-i oruγul=
bai :: mön tegün-eçe činaysi
enedkeg-tür očitala :
čadayrig-un dabayan-iyar
dabaγu yabutala : serü
neretü γayča ebertü
görügesün güyüjü ire=
ged : ejen-ü emüne yurban-
ta sögüdcü mörgügsen-
tür . ejen jarlıγ bolurun :
enedkeg-ün včir-tu orun
gegçi : erten-ü degedü
29.

burqan sigemuni-yin
törügsen orun gele-e :
ene kele ama ügei görüge=
sün mörgükü aqu busu
yayun aqu : tengri ečige
mini idqaysan bui j-a
kemegeđ urbaγu bayubai ::
döčin doluγan nasun-
taγan . sartayčın-u ambaqai
qayan-i arban tümen
čerig-i bayıyal neretü
γoul-tur bayılduγu :
30.

daruγad⁴ oruγulju
abubai :: tere yeke
ayan-aça bayuγad : yisün
örlüg-üd ekilen : küčün-
iyen öggügsed-e gün yeke
čola . kündü yeke yambu :
yeke öglige-yi jerge-
ber ni . jaγun-u noyad .
mingyan-u noyad . tümen-i
noyad bolıan : бүgüde-
tür yeke qayir-a-tur :

⁴ Начиная с этого места и до л. 33 между строк вписан другой текст. Он не транслитерирован.

γayča boγurči-tu .

31.

nigeken ber yayuma ese
durasuγsan-tur : sōni
börte sečen sutai tayiqu
ögüler-ün : γayčayar
yabuqui-tur čini .
qayaçal ügei yabuju :
küčün-iyen öggügsen
γayča boγurči bisi
bileü : boγurči-yi yakin
martaba kemebesü : ejen bi
atayarqayčın olan-u tula :

32.

boγurči-yin erdem-i
anu γaryasu geji bile-e :
tere nada ülü ayurlaqu :
boγul bačın očiju čingna .
gertegen yayu kelelčenem
geji ilgebei : niyuju
činglabasu : tegüsken
qov-a neretü gergei anu :
bütükü-yin urida učıraju
büküi ulusi quriyalča=
ju : būrin yeke törü-yi
inü qasilčaju : bügüde-

33.

eče ülemji küčün-iyen
ögčü : ečiğe eke eme keüken-
iyen orkiju : ejen-tü küčün-
iyen ögcü geju yabuγsan
čini : edüğe narmai yeke
ulus-tu yeke qayıra
boltala : γayča čimai ese
durasuγsan yayun bui :
kemegsen-tür : boγurči
ögülerün : yerü eme kümün-i
jıluy-a ni boγuni : sanayan-i
čiqul buyu . ejen-i altan

34.

oyusur urtu bolqula
nada olja : bi amidu yabu=
qula čimadu olja bisiü :
örisün abqu öglige-tü
ülü šamdaqu : önide
jıdküju küčün-iyen öggüg=
dekü : yayaraju γuniγqu
yayun kereg : yabuju
küčün-iyen basa basa ögsü .
edüğe ese kürtebeči . ečüs-
tür üre-dü mini kürtemje
kemegsen-i : boγul bačın :

35.

eĵen-tür bürin-e ayiladqay=
san-tur : eĵen bi sereleü :
erten-eĉe ile dalda ügei
ĵidkükü : egün-eĉe öber-e
sanay-a boĵurĉi-du yayun
aqu : kemen ĵarliĵ bolbai ::
manayar anu narmai yeke
ulus-tur ĵarliĵ bolurun .
üĉügüldür bi boĵurĉi-yi
martajĵi orkiĵi : söni
börte gerĵei mini namayi
ĵemleĵü sayun atala :

36.

köteĉi keüked . boĵurĉi-
yin geri dayariĵu ireküi-
tür : boĵurĉi tegüsken
qoyar-un kelelĉegsen-i :
nadur kelegsen anu ene kemen
bürin-e ĵarliĵ boluĵad :
sayarin sayaday-ıyan sanda=
ratala : sayın mayu-ban
ese medegdegsen boĵurĉi
mini : sayarmay mayu
yabuqui-tur minü ireĵü
küĉün-ıyen öggügsen

37.

boĵurĉi mini : ösütü
sayaday-ıyan ülateretel-e .
ünen qudal-ıyan ese medegdeg=
sen boĵurĉi mini : ögüldün
alalduqui-tur ami bey-e-
ben ese qayirlaysan
boĵurĉi mini bölüĵe ::
yerü yisün örlüg ekilen
noyad sayid bögüdeger
egün-ıyer büü atayarq-a :
kemen ĵarliĵ bolĵu :
qas yeke törü-yi mini

38.

qadyalan : yadayadu
yisün muĵi-yin noyan
kölüĵ boĵurĉi kemeged :
tegüsken yov-a gerĵei-
tür inü buĉin tayıbuĉin
ĉola soyurqaĵu : boĵurĉi-
yi bögüde-yin erkin
noyan bolıyan qayirlabai ::
eĵen ĵarliĵ bolurun :
degere qormusta tengri
eĉige-yügen ĵarliĵ-ıyar
delekei dakin-i arban

39.

qoyar yeke qayan-i : erke-
tegen oruylŭ : yerü
yekengki üiles-iyen tegüske=
bei bi : edüge amaran sayu=
suyai kemeged : arban yisün
jil sayuŭ : tendeçe ejen
jarliy bolurun : nigen-iyer
urida aman abuysan bile-e :
nigen-iyer yaŭça eden-i .
oruyluy-a edüi bile geŭ :
minay-un siduryu qayan-tur
morduŭ kürküi-tür :

40.

siduryu qayan moyai
bolun qubilbai : ejen
garudi bolun qubilbai :
siduryu qayan bars bolun
qubilqui-tur inü :
ejen arslan bolun . siduryu
qayan köbegün bolun qubil=
qui-tur inü : ejen
qormusta bolun qubilŭ :
siduryu qayan-i baribai :
siduryu qayan ögülerün :
namayi alabasu beyen-tür
čini mayu : ese alabasu

41.

qoyitu üre-dü čini mayu :
kemegsen-tür ejen ene bey-e
mini yaŭ ügei : qoyitu
üridü minile sayin boltu=
yaŭ geŭ alaqui-tür .
siduryu qayan gürbeljin
yov-a qatun-i minü qara
kimusun-ača abun negji
kemebesü : gürbeljin yov-a
qatun-i ejen abubai : gürbeljin
yov-a qatun qara mörin-tür .
ukiyar-a oduysan-tur :
ečige inü . kitad-un iryai

42.

qota-yin uu obuy-tu
sasin vangin . kemekü . ečigeyin
ni jarudasun nigen gerün
sibayun ajiyu : tegün-ü
küjün-tür anu : bi ene
qara mörin-tür unaŭ
ükümü : yasuyi mini
uruŭyü büü eri : ögede
eri geŭ bičig bičijü küjügün-
tür anu uyaŭ ilgebei :

gürbeljin yov-a qatun niyuča
orun-tayan kimsa qabçıyul=
ju . ejen-i niyuča orun-i
43.

gem bolayad : dutayaju
qara mörin-tür unaju
ükübei : qara mörin-i
qatun-i ükügsen-iyer
qatun-i youl kemebei : eçige
inü yasui-ni ögede eriñü
ese oluyad . yağça oyımu=
sun-i olju : kitad kümün-i
nige kürje siroi orkiysan
inü : temür olqu kemekü
dobu buyu :: tendeçe ejen-i
çilege berked-ün amiban
uyiraduqui-tur : eyin
44.

jarliy bolurun : sayibar
uçiraysan börte qatun
mini : sayitur nöküçegsen
boyurçi mini : sablaldun
tusallalçaysan yisün
örlüg-üd mini :: küder
metü dörben degüü mini :
kölüg metü dörben köbegün
mini : gürü metü noyad
sayid mini : küü sang metü
gür yeke ulus mini :
kemeged : mayuñiraysan-tur :
sünid-ün gilügedei bayatur
45.

öçin jalbariysan-tur :
ejen öngdeyijü eyin jarliy
bolurun : örügesün qoçu=
ruysan börte qatun-tu
mini : önüçin qoçuruysan
ögedei tului qoyar-tu
mini : ünen sedkil-iyer
yabuju : ürgülji küçün-
iyen öggügtün : ünen ügen-
tegen kürügsen kümün-i sedkil
beki : üiledügsen üileben
dayusuysan kümün oki :
öçüken dura bariju
46.

olan-luy-a joki : üneger
negün nöğçikü bey-e bisiü :
yeke törü-ben saki :: qatan
temür-tür durusun ügei :
qayiran törügsen beyen-tür
möngke ügei : qatayujin

yabuytun : qubilai keüken-i
üge-ni ajiytai bui :
tegün-ü ügeber yabuytun :
kemeged : jiran jiruyuan
nasun-tayan : ɣal ɣaqai jilün
doluɣan sara-yin arban
qoyar-a : minay-un türemgei
47.

balyasun-tur nöğçibei ::
ejen serigün-tegen jüçi-yi
toymoy-tur : çayadai-yi
sartayul-tur : ögedei-yi
öberün orun-tur : tului
ɣal ɣolomta sakın atuyai :
kemegsen bülüge : tului ejen-i
serigün-tü qaliysan buyu ::
tendeçe ögedei ɣal qoni-tai
döčin qoyar nasun-tayan
quluɣuna jil-e qan orun-a
sayuyad : sasky-a-yin gragba
rgyal mtshan-i jalan atala
48.

sayataju : jiruyuan jil
boluyad : döčin doluɣan-i
moyai jil-e nöğçibei ::
ögedei qayan-i köbegün
güyüg : güden qoyar buyu :
güyüg qorin yisün nasun-
tur-iyen qan orun sayuju .
jiruyuan sara boluyad
nöğçibei :: degüü anu güden
bars-tai qorin yisün-i
morin jil qan orun sayuju :
qonin jil-e luus-un ebčin
... möngke ɣajar-a
... gungga rgyal mtshan
49.

kemekü tabun uqayan-tur
mergen blam-a bui kememü ::
tegüni jalar-a elçi ilgegsen-
tur : tere manjusri-yin
qubilyan sasky-a pandita
kemebesü : qorin doluɣan
nasun-tur-iyen enedkeg-tür
odqui-tur ters-üd-ün
temčel-i daruyad : bandida
čola-yi abun : qariju
iregsen-ü qoyina : abay-a
anu gragba rgyal mtshan kemekü-
yin bosiy öggügsen anu :
egün-eçe qoyina nigen ...
50.

či ber dorun-a jüg-ün
qarčayai sibayun sayuysan
metü malay-a-tai : yaqai-yin
qabar metü yutul-tai :
modun tour metü gertei :
mongyol ulusun ejen bodi=
sadu-yin qubilyan güden
neretü qayan čimai-yi
jalamu : tere čay-tur
či odqui kereg : činu
sasin tende yekede delgeremü :
kemen jarliy boluysan
aǵıyü : terekü bosıy edüge
... mön aǵıyü kemen jıran
51.

γurban-ıyan luu jıl-e
ögede bolju : jıran jıryu=
γan-ıyan qonın jıl-e qayan-
luγ-a jolγayad : abisig
ögčü adistidlaıysan-
ıyar : qayan-i tere ebečin
edegegsen-tür : qotalayar
yeke bayasqulang-tu bolju :
tere sasky-a pandida-yin
jarliy-ıyar γabuqui bolbai .
kijayar mongyol-un γajar-a .
sasin-i eng terigün delgeregül-
ün : dalan nasun-tayan yaqai
52.

jıl-e nirvan düri üjü=
gülbei : güden qayan
arban naiman jıl qan orun
sayuyad : döčin jıryuyan-
tur-ıyan yaqai jıl-e nöğči=
bei :: tendeče tului ejen-i
surqaytai beki tayıqu-
ača törügsen möngke .
qubilai . ülekü . ariγ
böke . dörben köbegün
aγsan buyu :: yeke aq-a
möngke qan orun sayuǵu :
naiman jıl boluyad nöğčibei ::
53.

tendeče degüü anu . qubilai
sečen qayan . yaqai jıl-tei :
döčin jıryuyan nasun-tayan
bečin jıl-e qan orun sayuyad :
šangdu keyibüng kürdü
balayasun-a jusajı : yeke
dayıdu qota-tur ebüljijü :
dörben ulusi ülü dengselgen :
naiman kijayar-i ülü nisγalayan

yerüngkei bögüde-yi engkeji=
gül-ün jirayulju :
tendeče sasky-a bandida-
yin ači degüü mati
54.

duvaza kemekü : ɣal qonin
jil-tei arban ɣurba-tai
abay-a-luy-a-ban dayaju
iregsen ajiyu : ɣučin
nasun-tur inü : qutuy-
tu qubilai sečen qayan-u
čambui ɣov-a qatun anu :
ene mati duvaza kemebesü :
boyda degedü blam-a
mani metü ajiyu : egün-eče
idam čoytu kiy včir-un
abisig abuy-a kemen .
čambui qatun qayan-tur
55.

ayiladqaysan-iyar
abisig abču : nom-un
qayan phagspa blam-a kemen
čola ergübei :: sečen
qayan ber arban buyan-tu
nom-un jasay-i yabuyulju
delekei dakin-i engkejigül-ün
jirayulju : mingyan altan
kürdün-i ergigülügči
cakravar-un sečen qayan kemen :
qotala jüg-üd-tür
aldarsin : ɣučin jirɣuyan
jil qan orun sayuyad :
56.

nayan qoyar nasun-tayan
siroi bečin jil-e nögčibei ::
tendeče cakravar-un qayan-u
čümbüi qatun-ača
dorji . manggala . činggim .
nomuqun dörben köbegün
buyu : činggim tayiji-yin
köbegün anu kamala : darm-a
bala : öljei-tü yurban
köbegün buyu : ebüge ečiɣe
anu öljei-tü-yi törü
barin čidamu kemegsen-iyer
öljei-tü-yi qan orun
57.

sayulyabai :: öljei-tü
qayan üker jil-tei :.
sasky-a manju go qay-a
ratna ketü blam-a-yi
takil-un orun bolyan qoyar

jasay-i tegside bayiyul-un :
engke jiryuayuluyad : arban
nigen jil qan törü-yi barin :
döčin yurban nasun-tur-ıyan
nögčibei :: tendече darma
bala-yin köbegün külüg qayan
bolju : čoski odser
kelemürči ber sudur tarni-yin
58.

nom-ud-i orčiylul-un
qoyar törü-yi qotala-
da degjigül-ün : dörben
jil qan törü-yi bariju :
yučin nigen nasun-tayan
yaqai jil-e nögčibei :: tegüni
degüü inü buyan-tu qayan
bolbai : sasky-a-yin yeke
ejen siri bada kemekü blam-a-
yi takil-un orun bolyan :
yisün jil qan orun
bolyan : yisün jil qan
orun sayuju : yučin
59.

jiryuyan nasun-tayan bečin
jil-e nögčibei :: tegün-i
köbegün gegen qayan bolbai :
sasky-a-yin boyda šri kemekü-
yi takil-un orun boljabai ::
yurban jil qan orun sayuju .
qorin nigen nasun-tayan nögčibei ::
tendече gamala-yin köbegün
yisün temür qayan bolbai :
sasky-a-yin buniy-a bada-yi
kemekü blam-a-yi takil-un orun
bolyan : tabun jil qan orun
sayuju : yučin jiryuyan
60.

nasun-tayan nögčibei ::
külüg qayan-u yeke köbegün
rajabay yučin nasun-
tayan qayan bolbai :
döčin qonuyad nögčibei ::
tegünü degüü anu küslen
qayan bolbai : qorin
tabun nasun-tayan nige sara
boluyad nögčibei ::
tendече buyan-tu qayan-u köbegün
jayayatu qayan bolbai :
sasky-a-yin ananda bada gara
kemekü blam-a-yi oruyin čimeg
61.
bolyan takiyad : šagimuni-yin

šasin-i ülemĵi kündülen
bisireĵü : qoyar törü-yi
yosuyar üiled-ün :
dörben ĵüil boluyad :
qorin yisün nasun-tayan
nögčibei :: küslen qayan-u
köbegün rinčen bal qayan
bolbai : nigen sara boluyad .
doluyan nasun-tayan nögčibei ::
ĵayayatu qayan-u köbegün⁵
toyan temür uqayatu qayan .
usun morin ĵiltei arban
ĵiruyayan nasun-tayan qayan
62.

bolbai : sasky-a-yin ananda
mati kemekü blam-a-yi takil-un
orun bolĵaju : uridus-un
yosuyar qoyar yosun-i
tegside yabuyuluyad :
šasin törü-ber ĵirĵaju
sayun atala : modun bečin
ĵil-e kitad-un ĵuu obuy-
tu . ĵüi ebügen kemekü-yin
köbegün yüge neretü
köbegün-i törüküi-tür
gerte inü solungγ-a tataγ=
san-tur erten-ü külüg
63.

boyurči-yin üre-yin üre
ilyaqu čingsang qayan-tur .
ene ütele kümün-i törüküi-
tür eyimü belge bolqu
ügei : ene qari yasutu
kümün bayinam : baγan-ača ni
alabasu ĵokimu : kemegsen-
tür : qayan yekede buruγu=
siyabai : tedüi yüge
yeke boluγsan qoyina-ban :
qayan-ača nangĵin neretü
qotan-ača alba abči iresü
geĵi očiγad : nayan tümen-
64.

luγ-a bolĵaju ireged :
qasay tergen-tür tegeĵü :
iregsen čerig dayilaĵu
qayan . qasbuu tamayai
qančuyılan qatun keüked-
iyen abun dutaĵaju
γarqui-tur : qasar-un

⁵ Начиная с этого места и до л. 67 между строк вписан другой текст. Он не транслитерирован.

üre tomulaqu bayatur
tayiji : bojurči-yin
üre-yin üre ilyaqu
čingsang : qatquldun
uqayatu qayan-i abču
yarbai : uqayatu qayan
65.

yučın jiryuyan jıl qan
orun sayužu : tabin nigen
nasun-ṭayan bečın jıl-e :
činggis qayan . qan orun
sayuysan-ača inaysi jayun
nayan jıl bolqui-ṭur törü-
yi inü aldabai :: egün-eče
degegsi mongyol-un arban tabun
qayan törü bariysan bui ::
uqayatu qayan : moltusun
qayaly-a-bar ubun čubun
qatquldun yaruysan inü :
döčın tümen mongyol-un
66.

jiryuyan tümen inü yarbai ::
yučın dörben tümen inü
qayaydažu qočurbai :
yaruysan jiryuyan tümen-
iyen čuylayulžu : kerülen
mörin-ü kijayar-a kürču
bars qota barižu sayun
atala : tabin yurban nasun-
ṭayan noqai jıl-e nöğčibei ::
tegün-ü köbegün bilig-tü
qayan yučın dörben nasun
ṭayan qan orun sayužu :
naiman jıl boluyad nöğčibei ::
67.

tegünü qoyina degüü anu⁶
usqal qayan yučın nasun
-ṭayan qan orun sayužu :
arban jıl boluyad nöğčibei ::
tegün-ü köbegün engke joriγ-tu
elbeg . nigülesügči : qarayčuy
yurban köbegün buyu : engke
joriγ-tu yučın nigen nasun
-ṭayan qan orun sayužu : dörben
jıl boluyad nöğčibei :: tegün-ü
degüü elbeg yučın yurban
nasun-ṭayan qan orun sayužu :
elbeg nigülesügči qayan
kemen qotala-da
68.

⁶ Между строк вставлено несколько слов.

aldarsibai : genete
jirüken-tür inü simnus
oruju : alaysan taulai-
yin čisun časun-tur
tusuy-san-i üjged :
ene metü čayan niyur-tai
ulayan qačar-tai eme bai
bolbau la kemebesü : oyirad-
un quuqai dayu ögüler-ün :
činü degüü qarayčuy
dügüreng qung tayiji-yin
öljei-tü yov-a beyiji-
yin öngge gerel egün-eče
69.

ilegüü kemegsen-dür : elbeg
qayan . degüü-ben qarayčuy
dügüreng tayiji-yi alaju :
öljei-tü yov-a beyiji-yi
abubai : yurban saratai
aysan ajuyu : qayan-i ügei-
dür quuqai dayu-yi :
qarayčuy-un köteči
doysin sira-yi-ber uriju :
mönggün čaran-tur ariki kijü
öljei-tü yov-a beyiji :
yeke šang-gi qayan medemje :
či namai-yi mayu bey-e-yi
mini sayin : baya bey-e-yi
70.

mini yeke . beyiji nere-yi
mini tayiqu bolıaba či
geju : ariki-bar soytayaju .
orun degere-ben örgüjü
tabiyad . üsüben tasučiju :
niyur-ıyan mayařilan : doysin
šara-bar qayan-i nekegöljü :
qayan-i ireküi-tür buruıu
qaraju uyılaıu sayubai :
qayan iren asqabası :
quuqai dayu namai tatay-a
gegsen-tür ese bolba geji
inggebe : geju kelejü
sayuqui : quuqai dayu
71.

sonusun dutayabai : qayan
kögeju quuqai . qayan-i
quruıun-i tasu qarbubai :
quuqai dayu-yi alaıu :
jon-i ni arasun-i öbčijü
ireju : yov-a beyiji-dü
ögbei : beyiji qayan-i quru=
yun-i čisun : quuqai-yin

arasun-i tosun qoyar-i
neyilegöljü doliyayad : eme či
bolba ere-yügen ösiy-e abuba
bi : qara sanayatu qayan-i
čisun : qatquqan kelegesen
quuqai-yin tosun qoyar-iyar
72.

qangba bi : ontarla kemebei :
qayan öngge gerel-tür bolju
ese ayurlabai : quuqai-yi
buruy-u-bar alabai bi geju
köbegün-tür inü : batulatu
čingsang čola ögčü :
ökin-iyen samur günji-yi
ögčü : dörben oyirad-i
medegülbei :: tegün-ü
qoyina oyirad-un ügeči
qasq-a qayan-i alaju :
öljei-tü yov-a beyiji
elbeg qayan-i abqui-tur
yurban saratai . ügeči
73.

qasq-a-yi abqui-tur
doluyan saratai odču :
törügsen köbegün-i ajai
kemen nere ögbe : mongyol-un
ögedelekü neretü köbegün-i :
batula čingsang aryal tegülgeju .
aruy-tai nere ögbe :: tegün-ü
qoyina mongyol öčüken amuju :
tökegürün : elbeg qayan-i yeke
köbegün gün temür-i qorin
jiryuyan nasun-tur inü qan
orun sayulyabai : naiman jil
boluyad nöğčibei :: tegünü qoyina
degüü inü : öljei temür .
74.

qorin tabun nasun-dayan .
qan orun sayuju : naiman
jil boluyad nöğčibei ::
tegünü köbegün delbeg . arban
doluyan nasun-tayan qan orun
sayuju : tabun jil boluyad
nöğčibei :: mön tere jil oyirad-
un ügeči qasq-a quuqai-yin
köbegün batula čingsang ni
alabai : mön tende ügeči qasq-a
ükübei : ügeči qasq-a-yin
köbegün esekü . batula čingsang-
yin samur günji-yi abubai :
yov-a beyiji : ajai tayiji
qoyar-i aruytai tayisi jaruju

75.

yabubai . esekü ükübei . mön tedüi samur
qoyar-i : aruytai-ača niyuju
törküm-tegen mongyol-tur
ilgebei : esekü ükebe . oyirad
samayu bolba : ejen ečige-tegen
mörgüju . ene degere ni mordažu
ire kemen ilgebei : ejen-ü üre
atai tayiji . ülegsən mongyol-
i ejelen aysan ajažu . atai
tayiji . öljei-tü yov-a
beyiji-yi abču : yučin tabun
nasun-tayan qan orun sayužu .
aruytai-tu tayisi čola
öggüged : atai qayan . ajai
tayiji . aruytai tayisi

76.

či öljei-tü yov-a beyiji . ajai tayiji-i
yurbayula . mordažu jilaman
qan-a dörben oyirad-i
dobtulju olja bolyan
abču iregsen-tür : batula
čingsan-yin köbegün bayamu-
yi bariju iregsen-tür :
ajai tayiji . egeči samur
günji sayin kigsen bile-e .
ene köbegün-i inü talbiy-a
kemegsen-tür : qour-a-tu-yin
üre bile geji : aruytai
tayisi namai aruy ügürgeju
nere ögči bile geji bayamu-yi
toyun doura kömürin

77.

toyun nere ögči : jaružu
yabutala : samur günji beyeber
yuyužu abun qaribai : toyun
gürün mongyol mani abtayči
metü tomužu ügei bayinam :
ene degere ni morday-a geju .
dörben oyirad-i abči
ireju : atai qayan-i qoru=
yaju : toyun tayisi ejen-i
čayan ger-i ergiju : dayarilan či
sutu bolqula . bi sutai-yin
üre kemen ögülebei : ejen-i
sayaday-tu-ki sumun dayun
yarun . toyun-i qabar aman-ača

78.

čisun yarbai : köbegün-iyen
esen-i iregülju : örgösün
čini ariljam : mongyol-un
yayča möngke-yi ala :

eme sutai-yin üre bi : ejen
boyda-du eyin kigdebei :
kemeged ükebei :: atai qayan
yučin doluğan nasun-ṭayan
qan orun sayuǵu : döčün
yisün nasun-ṭayan toǵun-i
yar-tu nöǵçıbei :: tegün-ü
qoyına elbeg qayan-u köbegün
aǵai tayıǵı-yin yurban
köbegün-ü aq-a inü tayisun
tayıǵı . ded inü aybarǵı
79.

tayıǵı . mandayul tayıǵı
yurban buyu : tayisun tayıǵı
arban naiman-ṭayan öber-iyen
qan orun sayubai :: tayisun
qayan aq-a degüü yurbayula
oyirad-tur mordaǵu :
oyirad uytuǵu qoyar bayiri
tululçaǵu bayıqui-ṭur : qoyar
čerig-ün dumda tüǵürüg-i
ireküi-ṭur : qasarun üre bayatur
sigüsütei yarba : oyirad-ača
qariyad-un yuyilinči bayatur
qoyar-i silijü yaryabai ::
sigüsütei qoyar dabqur
80.

quyay emüsčü : eligen-dür
kürje kijü yuyilinči qoyar
dabqur tuyuly-a emüsčü :
qoyar čerig-ün dumda
jolyaldabai : *yuyilinči qoyar
dabqur quyay kürje nebte
beyen-dü ni baq-a kürtele
qarbubai :: *sigüsütei saltayan-
dur kürtele čabčibai :: üdesi
kelelčeǵu . maryada oruǵı
öggüy-e kemen qonuysan-ṭur :
söni telenggüs-ün abtula sečen :
aybarǵı jinong teneg gele .
köbegün-i čuutu
qaruyčuǵ ügeyile bolba
81.

bi araylasu geǵı . söni
ireǵı aybarǵı jinong-i
čimai qayan boluy-a kemegsen-
ṭur : aybarǵı jinong :
oyirad-un esen tayisi-tai
nigedčü : aq-a-yuyan tayisun
qan-i dayılan kögegsen-ṭur :
kentei qan-i jorin očitala :
yorlosun čebden-ṭur .

uĉiraysan-tur : ĉebden
urida ökin-i mini altayalĵin-i
gegegsen bölüge kemeĵü : tayisun
qayan-i qoruyabai : yuĉin nigen-
tegen qan orun sayuĵu arban
82.

dörben ĵil boluyad . ĉebden-ü
yar-tur nöĝĉibei :: tedüi
aybarĵi ĵinong oyirad-un
esen-tür . mini ĉuutu köbegün
qarayĉuy . urida oyirad-tai
nige bolun geĵi yayubi .
oyirad-i ĉabĉiy-a gegsen-i
bi bayilyabai gegsen-tür oyirad
eleglen : ene mayad ĵinong bisi :
maral elĵigen aĵuyu kemen .
iniyeldübei : tedüi esen .
aybarĵi ĵinong ekilen-dü
qurim öĝkü kemen ĵalaĵu : ayayan
tabiqu geĵü
toĵulaqu-du sayin kemen
83.

ĉubuyulĵu : ĵinong ekilen
yuĉin yurban örbelegten-i
ĉuy qoruyabai : aybarĵi
ĵinong-un köbegün ĉuutu qaray=
ĉuy tayiĵi inay gar-a neretü
köteĉi-ben abun dutayabi :
oyirad yuĉin sayin ere sileĵü
kögeĵü : ongyun-i qabĉayai-tur
qoryulbai : oyirad-un
silbis bayatur qoyar dabqur
quyay emüsĉü ĉubuĵu iretele .
inay gara köteĉi qoyar dabqur
quyay nebte qarbuysan-tur .
qoyitu kümün-iyen abun unabai :
tegün-ü qoyina ĉeleg türgen
84.

yurban dabqur quyay emüsĉü
irebesü . köteĉi bi ĉidaqu
ügei . tayiĵi qarbu kemeĝsen-
dür tayiĵi yurban dabqur
quyay nebte qarubai :: tedüi
qoyitu yurban kümün-iyen
abun qoladĉu oĉibai : söni
boluysan qoyina yabayan
sayuĵu yayun bolqu kemen .
inag gara köteĉi odĉu .
esen tayisi-yin boyura
qabsay . eremeg šarayĉin
qoyar-i qulĵaĵu ireged :
toymoy-un qad ĵüĉi-yin

üre . mini törül bölüğe

85.

kemen očitala : toymoy-un
ay möngke bayan tus bolju .
tegün-lüğe nöküçen sayuğu :
inay gara köteçi-ben döçin
dörben-i tengse kemen ilegebei :
toymoy abalaysan-tur . qarayçuy
tayiji . arban jegeren-i yisüi
ni alaysan-tur : ay möngke-yin
degüü jaysi möngke nidün
mayuyılan qoruyabai : tedüi
inay gara köteçi ireged :
tayiji-yi qoruyaysan-i
medeged : nigen sürüg aduyu
abun : qarayçuy tayiji-yin
beyiji . esen tayisi-yin ökin

86.

seçeg neretü qatun-ıyan dergede
yabubai : qarayçuy tayiji-
yin beyiji qarayçuy tayiji-
aça salqui-tur doluyan saratai
aysan ajuu : yurban sara
boluyad mendülegsen-tür . eçige
inü esen tayisi . ökin bolqula .
amila : köbegün bolqula ala kemejü
kümün ilgegsen-tür : seçeg
beyiji jayaya-ki inü qoyisi
tataju sigelgebei : tere kümün
ökin geju qarubai : tegünü
qoyina . çaqar-un odui
emegen-i ökin-i ölügeyidcü
talbiyad : elüngçeg eke samur

87.

günji-dü odçu ögülebesü .
günji keüken-i abçu ireji .
bayan möngke kemen nere ögçü :
solungyus-un sangyuldai-yin
eme . qarayçin tayibuçin-tur
kökegülbei : esen emege eke-
tegen samur günji-dü . ene
keüken-i alay-a kemegsen-tür :
günji ene mini degüü . çini
jige bisiü : ene kejiy-e ösçi
ösiy-e abqu bai : köbegün
mini toyun bögesü inggemü :
kemen ese bolbai : tedüi günji-
eçe niyuğu alay-a geküi ni .
inay gara köteçi sonusçu .

88.

günji-dü ireju kelebei :
günji itegeltei kümün bolji

mongyol-du ni ilegey-e ni
geküi-tür : inay gara
ögülerün : oyirad-un
ökidei tayibu quyiçi
yabuday bile : tegün-i
tengsekü geju : ökidei
tayibu-du : çi kündü yeke
boluy-a geküle : qarayçu-
un seçeg beyji-eçe törügsen
keüken yurban nasutai bui :
mongyol-tur kürgebesü :ene
beyen-eçe bolqu . qoyitu
89.

üre čini darqan bolqu
kemegsen-tür : ökidei tayibu
günji-dü odçu : bi törküm-
dür čini kürgesügei kemegsen-
dür : günji bayasçu :
oyirad-un ökidei tayibu .
qaračin-i bolui tayisi .
sartayul-un bayantai aqlaqu .
mergen qonggirad-un eselei
tayibu dörbegüle-ber kürge=
gül-ün ilgebei : jayura
orqud-un oriči sigüsi
sikir neretü ökin-iyen
tere bayan möngke
90.

tayji-tur jüngen
örgün ülegsен törül-tür
inü kürgey-e kemen tüsigül-ün
sayubai : tedüi esen tayisi-
yi oyirad-un barayun yar-un
aylay čingsang qoyar
dobtulju : esen yayča bey-e-
ben dutayaju yaruysan-i
mongyol-un böke sursun-i
köbegün baqu bariju alayad .
kökei qan-i kötel degere modun-
tur elgüju orkibai ::
esen-i ükügsen-i sonusçu .
tayisun qayan-u baya qatun
91.

samur tayiqu-ača törügsen .
mergükis neretü köbegün-i
doluyan nasutai-yi . ögeg=
len samur tayiqu ildü jегүjü
mordaju : dörben oyirad-i
küngküi jabqan-tur dobtulju
yeke olja abču bayuyad :
mergürkis-i qan orun-tur
sayulyaju : ügegtü qayan

kemen nereyidčü . yabutala :
naiman nasun-tur inü .
tümed-ün qačigin-i üre .
doγulun tayiji qoruyabai ::
tegün-ü qoyına tayisun qayan-i
92.

čebden-i qoruyaqui-tayan .
öberün jige bile geju ese
alaysan molun tayiji-yi :
čebden-i ükügsen qoyına :
ongniγud-un mouliqai ung .
molun-i arban doluyan nasun-
tur inü : qan orun sayul=
γabai : tende solungγus-un
qotubaq-a . qoyar degegsi
qudal qob kelejü : mouliqai
ung . molun qayan-i arban
yisün nasun-tur inü qoruyabai ::
molun qayan-i nöğčigsen-tür :
abay-a inü ajai tayiji-yin
93.

oyirad qatun-ača törügsen
manduγul neretü-yi γučin
naiman-tur inü : qan orun
sayuγad : ügegetü qayan-u
ösiy-e-ber : morduju qačigin-u
üre doγulan tayiji-yi
alabai : tende-eče jici-yi
inü . bayan möngke tayiji .
sikir beyiji qoyar-i urida
oyirad-ača abči iregči
dörben sayid . oručı
sigüsi kürgeju iregsen-dür
abaya inü . manduγul-un
94.

qayan ması bayasču : bayan
möngke-yi bolqu jinong
nereyidčü dörben sayid-i
üre-yin ür-e kürtele darqan
bolyabai : dörben darqad
gegči tere buyu :: tegün-ü qoyına
basa molun qayan-u ösiy-e-ber
abura morduju . mouliqai
ung-i alabai : manduγul-un
qayan . bolqu jinong qoyar :
jiryuyan tümen-i tamtuylan
medejü yabutala : isama tayisi
qayan jinong qoyar-un qoγur
dumda . qudal qob kelejü :
95.

qayan morduju : bolqu
jinong-i dobtulju abubai :

bolqu ĵinong ese erüsteĵü
ġarbai : bolqu ĵinong-yin
sikir tayiqu-yi isama
tayisi abubai : bolqu ĵinong-
yin sikir tayiqu-ača törüg=
sen . batu möngke neretü nigen
nasutu köbegün aysan-i baqai
neretü kümün-i eme kökegülügsen
buyu : manduġul-un qaġan
döčin qoyar nasun-taġan
nöġčihei :: bolqu ĵinong-i
ġučin nigen nasun-tur inü :
96.

yöngsiyebü-yin keriy-e qoĵigir
qoruyabai :: bayan
möngke bolqu ĵinong-yin
köbegün : batu möngke modun
bečin ĵiltei : doluġan nasun-
tur inü manduqai sečen
qatun usun morin ĵiltei :
ġučin ġurban nasun-taġan :
eĵen-ü çaġan gerte odču :
menggen irayü neretü kümün-
iyer sačuli sačuġulĵu :
esi qatun-a : öber-iyen
eyin öčir-ün : qara çaġan-i
ülü üjekü ġaġar-a
97.

barilam bile bi : qaġan-u
üre batu möngke-yi baġ-a geĵü :
qasarun üre önbolud-i
abuy-a geküdü : qatun eke-yin
ordun-u oyira irebei bi :
örgeŋ yeke egüdei čini könggen
geĵü : öndür yeke bosuġani
čini boġuni geĵü : öbere
eteged önbolud-tur očiqu=
la : urġ-a čini urtu :
quvbi čini ayuu bisü .
uraylaĵu ab namai : ürei
čini baġ-a geĵü basuqula :
önbolud-i uraylaĵu ab
98.

kemeged : ünen sedkil-iyer
ĵalbariysan-taġan kürču :
öčüken ürei čini batu
möngke-yi sakin küliyeĵü .
gergei bolbasu : örüsiyeĵü
dotayadu engger-tü mini
doluġan köbegün : yadayadu
engger-tü mini ġaġča ökin
ĵayaya kemen : ĵalbariysan-

iyar mini bolbasu : doluyan
bolud nere ögčü : yolumta-yi
čini sitayasu . kemen öčiged
qaribai : batu möngke-yi
doluyan nasun-tur anu :
99.

manduqai qatun yučin yurban
nasun-tayan gergei bolun sitül=
čeju : bars jil-e dayan bügüde-
yi ejelekü boltuyai kemeju :
batu möngke dayan qayan kemen
nereyidčü : ejen-ü čayan gerün
emüne . qan sayubai :: uqayatu
sečen manduqai qatun ber :
unjiysan üsüben degegsi
ebkeju : ulusun ejen dayan
qayan-i ögegleju . udurid-un
mordaju : dörben oyirad-i
des=bür-tü degere dobtulju
abuyad : čayaža kijü
100.

sayulyabai : ta egün-eče
qoyisi . ger-iyen ordu geji
büü kele : örge-e geji kele :
jalaya-ban qoyar quruyun-ača
ilegüü büü ki : jabilažu
büü sayu . sögüdčü sayu :
miqa-yi qutay-a-bar büü ide
amayar nulyaju ide : ayiray-
iyan čege-e geji kele : kemen
čayaža kijü öggügsen-tür :
oyirad miq-a-yi qutay-a-bar
esgülji ideküle yamar bolba
geji yuyuyusan-tur : esgegülji
ide kemegsen bui : edüge
101.

boltala tere čayaža-bar yabuqu
buyu : tendeče manduqai sečen
qatun-ača törügsen . törü
bolud . ulus bolud qoyar
iker-e : barsa bolud . ars-a
bolud qoyar ikere : včir
bolud . alču bolud qoyar
ikere : al bolud . gegen abai
qoyar ikere buyu : nögüge
oyirad-un keriy-e qojigir
un ökin güsei qatun-ača-
törügsen garudi . čing
qoyar bui : orqud-un
oruči sigüsi-yin ökin
102.

jimisgen qatun-ača törügsen .

gere bolud . geresenje qoyar
buyu : dayan qayan-u arban
nigen köbegün . yaγča ökin
buyu : dayan qayan jiryuyan
tümen-i emkilen čuyayulju :
engkejin jiryayulju : dalan
dörben jil qan orun bariju
nayan nasun-tayan taulai jil-e
nögčibei :: ulus bolud
üre ügei : dayan qayan-u
yeke köbegün . törü bolud
qan orun sayuqu-yin urida nögčibei ::
törü bolud-un köbegün

103.

bodi alay : ubasanča tayiji
emlig tayiji yurban buyu :
bodi alay döčin nigen nasun-
tayan qan orun sayubai :
dörben jil boluyad nögčibei ::
bodi alay qayan-u köbegün .
güden . darayisun tayiji .
köküčidei tayiji : ongyun
duraqal tayiji buyu :: güden
qorin yisün nasun-tayan : čayan
gerün emüne . qayan bolju ireküi-
tür bars bolud-un qoyaduyar
köbegün altan : či yeke qayan
bolbai : namai törü-yi

104.

qasiγči siteü qan čola
öggün soyorq-a kemegsen-i
jöbsiyejü : alta-tu siteü
qan kemen čola ögbei : güden
qayan qas yeke törü-yi
töbsidkejü : gür yeke
ulusi engke jiryayulju :
yučin naiman nasun-tayan nögči=
bei :: tegün-ü köbegün tümen
tayiji . jöngketü duraqal .
bay darqan . dayičing tayiji
bui : tümen tayiji qorin
naiman nasun-tayan qayan bolju :
karm-a blam-a učiraju : šajin-
105.

tur oruju : jiryuyan tümen-i
čuyayulju yeke čayağa kibe :
jegün yurban tümen-eče namutai
qung tayiji : qalq-a-yin
subuqai üijeng : barayun
yurban tümen-eče ordus-un
qutuγ-tai sečen qung tayiji .
asud-un nom dara qoluči

noyan : tümed-ün namutai
 čörükü qung tayiji : eden-
 iyer jasay-i bariyulju :
 tümen jasay-tu qayan kemen
 aldarsiju : kümün amitan-i
 jirayul-un : yučin tabun jil
 106.
 qan orun sayuju : tabin
 dörben nasun-tayan nöğčibei ::
 tegün-ü köbegün buyan . sangayarjai
 düğüreng jinong : buyan yučin
 yisün nasun-tayan . qayan bolju .
 buyan dayun sečen qayan kemen
 šajin törü qoyar-i engkeji=
 gülju : döčin yisün nasun-tayan
 nöğčibei :: tegün-ü köbegün
 mangyus tayiji .
 rabgir tayiji .
 mayu kitad qung tayiji .
 yurban buyu : mangyus tayiji
 ečige-yügen serigün-dü
 107.
 nöğčibei :: mangyus tayiji-yin
 köbegün linden bayatur tayiji .
 sangyarja odqun tayiji qoyar
 buyu : linden bayatur tayiji
 luu jiltei : arban yurban
 nasun-tayan qayan bolju : mayidari
 nom-un qayan . joni čorji
 terigüten-eče gün narin niyuča
 kölgen-ü abisig abču : šajin-i
 tedkün : qorin jiryuyan-tayan .
 sasky-a-yin šarba dayjan
 qutuy-tu-ača gün narin niyuča
 kölgen-ü abisig abču : süme
 keyid bariju . sigimuni-yin
 bey-e terigüten-i bütügeju :
 108.
 güngga oser terigülen
 orčiyulayčin-i quriyaju :
 gangjur-i mongyol keleber orči=
 yulyaju : linden qutuy-tu sutu
 činggis dayiming sečen жүг-үд-i
 teyin böged ilayuyči bala
 cakravarti . tai tayisun . tngri-
 yin tngri . delekei dakin-i qormus-
 ta . altan kürdün-i orčiyuluyči
 nom-un qayan kemen : qoyar törü-
 yi ülemji-de bayiyl-un atala .
 erten-ü üile-yin kemjiy-e-ber :
 jiryuyan tümen-i . qan qaraču-
 tur . törü-eče eteged

üile yabudal oladaysan-

tur : eyeber bolıan

109.

yadayad . jıryuyan yeke ulusi

küçir-ıyer quriyayad : yučin

nigen jıl qan orun sayuıju : barayun

eteged negüju . şara tala neretü

ıajar-a döçin yurban nasun-tayan

nögçibei :: tegün-ü öbegün erke

qongqur . abanai çin vang qoyar .

erke qongqur ür-e ügei : abanai

çin vang-yin köbegün burnı vang .

lubsang qoyar üre ügei :

ede çayar degere sayuısan ::

bodi alay qayan-i qoyadu=

yar köbegün . kükeçei tai

tayiji-yin köbegün buraqai .

çögükür . buyan noyan .

çorudai . buraqai-yin

110.

köbegün dabaya qosıyuçı .

tegün-ü köbegün tenggis mergen

vang . tenggisdei üijeng

dayurisqu vang : mergen

vang-yin köbegün samadı vang :

dayurisqu vang-yin köbegün .

gümbü beyile : buyan noyan-i

köbegün següse düğüreng vang :

tegün-ü köbegün çikitei

düğüreng vang : tegünü köbegün

ayusi vang ede sünid-ün

degere sayuısan ::

bodi alay qayan-i yutayar

köbegün ongqun duraqal

noyan-i köbegün bayandai noyan .

111.

tegün-i köbegün dorji sečen

jınong . irekü bayatur noyan .

dorji sečen jınong-yin köbegün .

çoi sengge : tegüni köbegün

çayan bayabai çin vang : tegüni

köbegün sudani sečen çin vang :

tegünü köbegün sebden dongrub

çin vang ede üjümeçin degere

sayuısan ::

güden qayan-u qoyadıyar köbegün

jongdu duraqal noyan-i köbegün

manglai erdeni . tegünü köbegün

jayan düğüreng . bolud erdeni

vang . bangbum tüsiyetü .

112.

jayan düğüreng-yin köbegün

karm-a jab vang : tegünü köbegün
rabdan vang : tegünü köbegün
čebden vang : bolud erdeni
vang-yin köbegün . arayıjun erdeni
vang ede qaučid degere sayuysan ::
güden qayan-u yutayar köbegün
bay darqan noyan : tegünü köbegün
lasai dayičing : tegünü köbegün
lamažab erke noyan : tegünü köbegün
namžal erdeni : ögeled yelden
bayatur . loubaq : ede čaqar
degere sayuysan :: irekü bayatur
noyan-i köbegün seren erdeni
törüyin noyan . tegüni köbegün
113.

mouliqai noyan : bayisai noyan-i
köbegün irbis sečen noyan :
irbis . ede üjümečin degere
sayuysan ::
dayan qayan-u qoyaduyar
köbegün ulus bolud üre
ügei : bayadu ni oyıyud-un
ıbarai tayisi qoruyabai ::
dayan qayan-u yutayar köbegün
barsbolud jınong-yin köbegün .
gümeli mergen qara jınong .
altan gegen qayan : labuy
tayiji . bayisaqal köndülen
qayan : bayandara narin tayiji
114.

bodidara odqun tayiji ::
gümeli jınong-yin nigedüger
köbegün noyandara jınong :
tegünü köbegün buyan bayatur
jınong : tegünü köbegün
bosıy-tu jınong : tegünü
köbegün toba jınong . erinčen
jınong : čoyila jınong :
toba jınong üre ügei :
čoyila jınong-yin köbegün
gürü čin vang : tegünü köbegün
dongrub giyun vang ::
gümeli jınong-yin qoyadu=
yar köbegün bayisungqor=
lang noyan : tegün-ü köbegün
115.

joriytu noyan : tegünü
köbegün qanada mergen qosi=
yuči : tegün-ü köbegün tarba .
tegünü köbegün šanda beyile :
tegünü köbegün sonom giyun
vang : tegünü köbegün sungrab

vang :: gümeli jinong-yin
yutayar köbegün oyidarm-a
nomuqun noyan : tegün-ü köbegün
tekei qosıyuçı : tegün-ü
köbegün sıra kitad tayıjı : tegünü
köbegün darası tayıjı :
tegün-ü köbegün açıtai seçen .
tegünü köbegün jamso gün :
tegün-ü köbegün sonom gün :
116.

tegünü köbegün düğüreng beyise
gümeli jinong-yin yutayar
köbegün oyidarm-a nomuqun
noyan-i yutayar köbegün
nekiy-e köndülen dayičing :
tegünü köbegün sanjai cögükür .
tegün-ü köbegün şagja beyise :
tegün-ü köbegün gürüski
beyile :: gümeli jinong-un
dütüger köbegün nomdarai
tayıjı : tegün-ü köbegün .
qutuı-tai cöyças-un
jirüken seçen tayıjı : tegünü
köbegün . sadadai seçen
cögükür : tegün-ü köbegün
117.

güüsi noyan : tegün-ü köbegün
erinçen beyise : tegünü köbegün
darjiy-a beyile : tegün-ü köbegün
vangçuy beyile ::
gümeli jinong-yin jirıudu=
yar köbegün bajar-a üijeng
tayıjı : tegün-ü köbegün mingqai
dayičing : tegün-ü köbegün gürü
dayičing : tegün-ü köbegün seren
beyise : tegün-ü köbegün gümbürası
beyile : tegün-ü köbegün kendüski
beyise ::
barsbolud jinong-yin qoyatu
köbegün sayın gegen qayan : tegün-ü
köbegün sengge düğüreng qayan :
118.

buyan bayatur tayıjı : töbed
tayıjı : bintu yelden tayıjı
dalad külüg tayıjı . budaşıra
tayıjı . günçüg tayıjı . jamsu
tayıjı :: gegen qayan-u nignedüger
köbegün sengge düğüreng qayan-i
nignedüger köbegün sümir
tayıjı . tegün-ü köbegün bolun
dalai blam-a yondan rgy-a mtso
qubilıysan : eke anu qabutu

qasurun üre nonun üijeng
noyan-u ökin bayiyan ĵula bolai .
gegen qayan-u qoyadıyar
köbegün ĵal-tu noyan : tegünü
köbegün ombu noyan : tegün-ü
119.

köbegün gümbü beyise : tegünü
köbegün lačab beyise ::
gegen qayan-u ĵutayar köbegün
töbed tayiĵi . tegünü
köbegün eĵei dayičing . tegünü
köbegün ončun tayiĵi . tegünü
köbegün norbu tayiĵi : tegünü
köbegün galdan tayiĵi : gendü=
rasi somun-i ĵanggi tayiĵi
danĵin tayiĵi ::
barsbolud ĵinong-yin ĵuta=
ĵar köbegün labuy tayiĵi .
tegünü köbegün bayatur tayiĵi
darm-a tayiĵi ::
barsbolud-yin dötüger
120.

köbegün bayisqal kündülen
qayan : tegünü köbegün
bayisangqur üijeng tayiĵi :
ĵayisangqur čing bayatur :
layisangqur tayiĵi . mangyus
tayiĵi . mangqudai tayiĵi ::
barsbolud ĵinong-yin
tabutayar köbegün bayandara
narin tayiĵi : tegün-ü köbegün
lang tayiĵi . ĵov-a tayiĵi .
duraqal tayiĵi . darda tayiĵi ::
barsbolud ĵinong-yin ĵirĵu=
dur köbegün bodidara odqun
tayiĵi : tegünü köbegün
engkedara dayiĵing noyan :
121.

nasandara duraqal noyan . nom=
dara qoluči tayiĵi ::
bodidara odqun tayiĵi-yin
nigedüger köbegün engkedara
dayičing noyan-i köbegün engke
sečen noyan : esen üijeng noyan :
ölĵei-tü abai :: engke sečen
noyan-i köbegün tümei tayiĵi
badm-a tayiĵi . abayitu tayiĵi
dorĵi indu ĵayisang : karm-a
yelden . lamaĵab čögükür . buyan-
tu čin bayatur . čoyirĵa
üijeng tayiĵi . saran dasi
erdeni tayiĵi . ĵamsu čögükür

gümbü tayişi . jımyan tayişi .

122.

erinçen jab tayişi :: esen
üijeng noyan-i köbegün buraqai
seçen čögükür . dorji nomči
jayisang . karma üijeng joriy-
tu : öljei-tü abai üre
ügei :: buraqai seçen čögükür-
ün köbegün erinçen tayişi ::
nomči jayisang-yin köbegün
šara ökin dayičing toyin ::
üijeng joriy-tu-yin köbegün
čebden erke jayisang . tegünü
köbegün güüsi toyin ::
dayan qayan-u dötüger
köbegün arsabolud mergen
123.

tayişi-yin köbegün bujigir
tayişi . nonun tayişi ::
bujigir tayişi-yin köbegün
dai bayatur tayişi . mergen
tayişi . joriy-tu tayişi .
köke nayur-tu očişi
qan sayuyči güdün qoluči
noyan-i köbegün gürü qung
tayişi . aqai nangso .
nonun tayişi-yin köbegün
boruyčin tayişi . kečegüü
sengge tayişi ::
dayan qayan-u tabutayar
124.

köbegün alčabolud :
tegünü köbegün qurayči
tayişi . qasar noyan :
qurayči-yin köbegün
üijeng noyan . subaqai
obung . tabudai . siuq-a
joriy-tu :: qasar noyan-u
köbegün bayatur noyan .
üijeng noyan :: bayatur
noyan-u köbegün darqan noyan :
tegün-ü köbegün sadar noyan :
tegün-ü köbegün sebden :
tegünü köbegün včir
125.

giyun vang : rabdan angi :
včir giyun vang-yin köbegün
namday giyun vang :: üijeng
noyan-u köbegün yelden
noyan : tegünü köbegün
duraqal noyan : tegünü köbegün
rasiyan qosiyun-i ejen .

tegünü köbegün arni aliqan ::
dayan qayan-u jıryuduyar
köbegün vçir bolud . tegünü
köbegün darai . darayisun ::
darai-yin köbegün ongqun darai
sayin alay . üijeng bayatur ::
126.

sayin alay-yin köbegün mergen
siral dai noyan : tegünü
köbegün darm-a böke tayiji :
tegünü köbegün sonom noyan :
tegün-ü köbegün jısay-un
tayiji manaqu : tegünü
köbegün jısay-un tayiji
ayusi :: darai-yin qoya=
duyar köbegün üijeng
bayatur : tegün-ü köbegün
aqi seçen tayiji :
tegünü köbegün sümır tayiji .
tegünü köbegün bandi seçen
tayiji : tegün-ü köbegün
127.

rgyalbo tayiji : tegün-ü
köbegün odser tayiji ::
dayan qayan-u doluduyar
köbegün arboyura tayiji .
tegün-ü köbegün açu tayiji .
sira tayiji . böke tayiji .
molun tayiji :: açu tayiji-
yin köbegün begirse tayiji :
sira tayiji-yin köbegün
siryuyud tayiji :: böke
tayiji-yin köbegün joriytu
tayiji . bayatur tayiji .
bintu tayiji . yelden tayiji .
128.

buyan-tu tayiji ::
dayan qayan-u naimaduyar
köbegün garudi üre ügei ::
dayan qayan-u yisüdüger
köbegün çing tayiji :
tegün-ü köbegün tungsı
tayiji : çengli tayiji ::
dayan qayan-u arbaduyar
köbegün gerebolud tayiji .
tegünü köbegün lung tayiji ::
129.

dayan qayan-u arban
nigedüger odqun
köbegün . geresenje jılayir
tayiji-yin köbegün asiqai
darqan qung tayiji :

noyandai qatan bayatur :
noyunuqu üiǰeng noyan .
amin duraqal noyan . darai
tayiǰi . delden köndülen .
samu oddun ::
geresenǰe ǰalayir-un qung
tayiǰi-yin nigedüger
köbegün asiqai darqan
130.

qung tayiǰi-yin köbegün
nayandara qung tayiǰi .
tümen dara dayiǰing
qotuǰur . ödküi
ildüči :: bayandara
qung tayiǰi-yin köbegün
čino-a šara . layiqur
qayan : čino-a šara üre
ügei :: layiqur qayan-u
köbegün subandai ǰasay-tu
qayan . ubandai darm-a
širi :: ǰasay-tu qayan-u
köbegün sonom aqai
131.

čögükür . skyab erdeni .
norbu bisirel-tü qayan :
gümbuyay bintu aqai :
gümbü brasi darqan qung
tayiǰi : išar yosutu
aqai . dašar sečen aqai ::
aqai čögükür-ün köbegün
namaskyab tayiǰi üre ügei ::
iskyab erdeni-yin köbegün
ǰodba tayiǰi üre ügei ::
bisireltü qayan-u köbegün
vangčuy mergen qayan .
čambun ǰasay-tu sečen qayan .
132.

qara ayusi . čayan ayusi .
gendün dayiǰing krangla
galdan qutuǰ-tu ::
vangčuy mergen qayan-u
köbegün alta . qongqur
qoyar :: čambun qayan-u
köbegün sara ǰasay-tu qayan
galdan ubasi . sebden . čeven
ǰab čin vang :: ubandai
darm-a siri-yin köbegün tayibung
qung tayiǰi . ǰodba yelden
darmaširi : tayibung qung
tayiǰi-yin köbegün gümbü
ǰoriǰ-tu ubasi . tegüni
133.

köbegün jasay-un tayiji
 čoyijab :: darmaširi-yin
 köbegün lhamô dorji
 beyile :: tegünü köbegün norbo
 bandi beyile :: asiqai darqan
 qung tayiji-yin
 qoyaduyar köbegün dayičing
 qotuyur-un köbegün
 ubasi qung tayiji .
 tegüni köbegün badm-a erdeni
 qung tayiji . dorji tai
 qung tayiji :: badm-a erdeni
 qung tayiji-yin köbegün
 sayin lubsang gün ::
 134.
 dai qung tayiji-yin köbegün
 gendün dayičing beyile :
 tegün-ü köbegün süngjab
 beyile ::
 geresenje jalayirun qung
 tayiji-yin qoyaduyar
 köbegün noyantai qayan
 bayatur-un köbegün töbed
 qatan bayatar . tegün-ü
 köbegün qongqur sečen
 jinong : badma qatan bayatur ::
 sečen jinong-yin köbegün
 čerin čögükür . čarisgib
 aqai dayičing . baqaran
 135.
 aqai . čaqasgib sečen noyan ::
 čerin čögükür-ün köbegün
 dorji joriγ-tu jinong .
 tegün-ü köbegün sonom isi gün ::
 čerisgib aqai dayičing-yin
 köbegün čeven dorji čayan bars
 tegün-ü köbegün bügübei
 bars beyise :: baqaran aqai-
 yin köbegün samadi jinong .
 tegün-ü köbegün bunčuy giyun
 vang :: čaqasgib sečen noyan
 -u köbegün jasay-un tayiji
 určan sečen qung tayiji ::
 badma qatan bayatur-un
 köbegün čerin gümbü qatan
 136.
 bayatur : tegün-ü köbegün
 jasay-un tayiji günčen
 qatan bayatur ::
 geresenje jalayir-un qung
 tayiji-yin yutayar
 köbegün noqunuqu üijeng

noyan-u köbegün abatai
sayin qayan . abuqu mergen
noyan . kitad yelden qosi=
yuči . tümengken köndülen
sayin noyan . baqarai qosiyuči
noyan . bodisung odqun ::
abatai sayin qayan-u köbegün
137.

sabuyadai öljei-tü qung
tayiji . eriekei mergen
qayan :: öljei qung tayiji-
yin köbegün orqudai nomči .
mujan ubasi qung tayiji ::
orqudai nomči-yin köbegün
dasi qung tayiji . tegün-ü
köbegün jasay-un tayiji
čering jab :: mujan ubasi
qung tayiji-yin köbegün
sibdui qatan bayatur beyise ::
jasay-un tayiji čing jasay ::
eriekei mergen qayan-u köbegün
138.

gümbü tüsiyetü
qayan : namasgib dayičing
noyan . labadar qoluči
darqan noyan . dorji degür=
geči noyan :: tüsiyetü
qayan-u köbegün süjüg
günčün tegüsügsen včir
sayin qayan : šidiširi
beyile :
qamüy-i ayiladuči
čöb-ün čay-un qoyaduyar
čidayči sayin oyutu
šajin-u duvaza sayin čoy-
tu-yin qubilyan-u bey-e :
139.

dorji bintu dayičing ::
sayin qayan-u köbegün galdan .
vang . dorji včir tüsiyetü qan .
bandida erdeni :: galdan
vang-yin köbegün dongrub
vang :: bandida erdeni-yin
köbegün jasay-un tayiji
bamčur :: namasgib dayičing
noyan-i köbegün jambala dayičin
noyan :: labadar qoluči noyan-
u köbegün jasay-un tayiji
baqaran :: tegün-ü köbegün jasay-un tayiji vangbo
dorji degürgeči-
yin köbegün lhasučab čing qung tayiju
140.

tegün-ü köbegün čamčuy
namjal beyile ::
noyunuqu üijeng noyan-i
qoyaduyar köbegün
abuqu mergen noyan . tegün-i
köbegün angyaqai mergen noyan .
araquli dalai noyan : mergen
noyan-i köbegün badmasi
mergen čögükür . sonu
dayičing qung tayiži .
duyarjab bintu tayiži .
jamso čoytu dayičing .
jamyar aqai . čerindasi arjan-a
mergen dayičing :: mergen
141.

čögükür-ün köbegün jasay-un
tayiži čerin : tegün-ü
köbegün jasay-un tayiži
obu ::
dayičing qung tayiži-yin
köbegün giyun vang gürüski ::
arja-a mergen tayiži-yin
köbegün jasay-un tayiži
bayimčoy üijeng dayičing ::
araquli dalai noyan-u
köbegün darqan čin vang
buntar . bumbaskyab čoytu .
bambun erdeni . jamso
čoytu . sangyarjai dalai
dayičin . gürü mergen erinčin
tayiži ::
142.

čin vang buntar-un köbegün
darqan čin vang nonui :
dalai dayičing-yin köbegün
jasay-un tayiži oubu .
tegünü köbegün jasay-un
tayiži lider : tegün-ü
köbegün jasay-un tayiži
vangčuy ::
noyunuqu üijeng noyan-i
yutayar köbegün kitad
yelden qosiyuči üre
ügei ::
noyunuqu üijeng noyan-i
dötüger köbegün
143.

tümengken sayin noyan :
sayin noyan-i köbegün jodba
sečen noyan : kandukyab
erdeni üijeng noyan . toyin
boluysan-u qoyina aldar=

siysan nom-un ejen : čerin
durqal noyan . luyay erke
čögükür . rčajay üijeng
noyan : česjab köndülen
ubasi : jambum tayiji .
bamčur erke jayisang . toyin
boluysan-u qoyina sdanjin
toyin . bayatur erdeni
nomči ubasi boluysan-u
144.

[qoyina]
bamali kerti . serjidid
sečen qung tayiji . sangyarji
altan qosiyuči . bayarja
keüken . gümbü köndülen
dayičing dügürgeçi giyun
vang ::
jodba sečen noyan-u
köbegün tarba čolum
qosiyuči . šamba qatan
bayatur toyin boluysan-u
qoyina darm-a giyub toyin ::
čemen čögükür toyin
boluysan-u qoyina
čögükür blam-a ::
145.

146.
čemen čögükür toyin
boluysan-u qoyina
čögükür blam-a : bambun
mergen čögükür . čoskib
dayičing bayatur .
jambum tayiji . tambum
noyan ubasi .
sonom sečen dayičing
qosiyuči . badma
lobsang dayičing ::
čemen čögükür-ün
köbegün jasay-un tayiji
147.

buntar dayičing čögükür
tegün-ü köbegün jasay-un
tayiji doba :: sonom
dayičing qosiyuči-yin
köbegün tüsiy-e gün
ubada ::
nom-un ejen-i köbegün
yelden degürgeçi . čoytu
ildüči . dayičing qosiyuči
erdeni nomči . mergen dayičing
lobsang toyin . erdeni
dayičing . maq-a div-a ::

148.

ilden degürgegči-yin
köbegün ilden noyan .
tengri toyin . itegeltü
nayirtu jasay-un čin
vang šamba ::
dayičing qosiyuči-yin
köbegün čambun joriytu .
dedekei mergen aqai .
buntar . bumčal . segürče .
jügder rasi dongrob .
čevengdorji ::
mergen aqai-yin köbegün
tusalayči güngvangčuγ ::

149.

lobsang toyin-i köbegün
jasay-un tayiji sutai :
tegün-ü köbegün jasay-un
tayiji sarvanja ::
čerín durqal noyan-i köbegün
gümbü mergen aqai . tegün-i
köbegün giyun vang darjiy-a
tegünü köbegün giyun vang
gürüski :: erke čögükür-ün
köbegün nom-un qayan gambu
bandida qutuy-tu ::
üijeng noyan-i köbegün
gün üijeng ayusi :

150.

tegün-ü köbegün pagbaĵab
dayičing aqai . tegünü
köbegün vangĵal gün ::
köndülen ubasi-yin köbegün
ĵamyan dayičing qosiyuči
erke dayičing : dayičing
qosiyuči-yin köbegün
jasay-un tayiji idam
mergen aqai : erke dayičing-
yin köbegün jasay-un tayiji
namĵal ubasi :: ĵambum
tayiji-yin köbegün bunidara .
erke dayičing . bummi yelden

151.

dayičing :: danĵin toyin-i
köbegün günĵiske erke tayiji .
subini bintu aqai . toyin
mergen dayičing . aran-a
čoytu . lhajab erdeni
aqai : čeden čoytu aqai :
budajab erke aqai . damrin=
ĵab . gürüĵab čin tayiji :
namĵal üijeng aqai . gendün=

jab :: bayatur erdeni-yin
köbegün bičigedei erke dayičing .
tegün-ü köbegün jasay-un tayiji
danjin :: serje dayun seçen
152.

qung tayiji-yin köbegün
sadar dayičing qosiyuči .
emnig nomči aqai .
čaybadar seçen noyan . jasay-un
tayiji šemjid . baĵar ubasi
sonom bunčuy erdeni bayatur .
ĵamyan erke dayičing . čoskib
bintu dayičing sebden nomči
aqai . čoski dorĵi aqai
dayičing . erinčen dorĵi .
čivang erdeni aqai . danjin
mergen aqai . lhavang . sadavani
maq-a saduv-a ::

153.

sečen noyan-i
köbegün buni . tegün-ü
köbegün jasay-un
tayiji ariy-a :: sangyarĵai
yelden qosiyuči-yin
köbegün duyar yelden qosi=
yuči : dorĵi erke yelden .
ilayuy-san noyan qutuĵ-tu .
duyar yelden qosiyuči-yin
köbegün šiqaru ildüči ::
bayarĵa keüken-i köbegün
namaskib dayičing qosiyuči .
čeden yelden čoytu . gendün
yelden qung tayiji .
čoskib bintu dayičing :
čeden yelden čoytu-yin
154.

köbegün ĵina miti čoytu aqai ::
giyun vang gömbo bosiy-tu-yin
köbegün . vangdui erke qung
tayiji . erinčen yelden aqai .
duyarĵab dayičing aqai .
möngke erdeni dayičing .
damrin mergen aqai . lhavang .
vangĵal ::
baqarai qosiyuči noyan-i
köbegün . tümegeken čoytu qung
tayiji . tegün-i köbegün včir
ayimay-un arslan ratn-a
erdeni . lingqu seçen dayičing .
155.

karm-a ĵüg-ün jasay . asaral
erke dayičing . ĵüg-ün

jasay-i köbegün tüsiy-e gün
sutai yelden : tegün-ü köbegün
jasay-un tayiji qongyur ::
geresenje jalayir-un qung
tayiji-yin dötüger köbegün
amin durqal noyan . tegün-i
köbegün dorjaqai qara
jalal . mouru buyima :
qara jalal üre ügei :
mouru buyima-yin köbegün
silui dalai jinong .

156.

dalai jinong-yin köbegün
majari yelden tüsiyetü .
labari erke tayiji . çeberi
erdeni ubasi . baba seçen
qayan . bumba darqan qung
tayiji : čoskib ubasi
qung tayiji . beyise dalai
jinong . beyise čebden
jinong . šira dasi qatan
bayatur . dalai qung tayiji .
beyise budajab jinong ::
yelden tüsiyetü-yin köbegün
arana mergen qung tayiji :

157.

saji erke jayisang . beyise
dari yelden qung tayiji :
laburi erke tayiji-yin
köbegün jayisang qung
tayiji . tegünü köbegün
jasay-un tayiji injana ::
baba seçen qayan-u köbegün
norbu seçen qayan . tegün-ü
köbegün rabdan seçen qayan .
giyun vang bunčuy . giyun
vang namjal : rabdan seçen
qayan-i köbegün sonom dorji
sečen qayan :: čoskib

158.

ubasi qung tayiji-yin
köbegün čerin dasi gün :
beyise ananda-yin köbegün jasay-
un tayiji günčoy : beyise
danjin :: beyise čebden-i
köbegün . beyise aldar .
dalai qung tayiji-yin köbegün
dalai qung tayiji : tegün-i
köbegün čebden beyile ::
geresenje jalayir-un qung
tayiji-yin tabtayar
köbegün darai üre ügei ::

geresenje jalayir-un qung
tayiji-yin jiryuduyar
159.

köbegün delden köndülen :
tegün-i köbegün ouba büke
noyan . jundu-dai bayatur .
ouba büke noyan-i köbegün
yal-tu noyan : tegüni köbegün
balbo bintu . tegüni köbegün
yelden noyan : tegüni köbegün
beyile lobsang :: jundu-dai
bayatur-un köbegün . angqatu
sečen . dayaqai mergen noyan .
bayatur tayiji . dayicing
qung tayiji : ombu čögükür
usiyan yelden . čing bayatur .
usiyan yelden-gyin köbegün
giyun vang saran aqai ::
160.

tegün-ü köbegün lamajab beyile ::
geresenje jalayir-un
qung tayiji-yin doludu=
yar köbegün odqun
samu buyima : tegün-ü
köbegün . qongqui joryul .
yongsu darqan bayatur .
bügübei qosiyuči noyan .
čindayan sayin majiy
noyan : temdegei čoytu .
qayiran čögükür .
qulan üijeng noyan ::
161.

čindayan majiy noyan-i
köbegün . tangyud mergen
dayicing : tegün-ü köbegün
danjin dayicing joriy-tu :
tegün-i köbegün banjarakča
dayicing joriy-tu :
eden-dü jasay boluysan
ügei :: : ::
činggis qayan-u yeke köbegün jüci-yin üre
anu . teüke qan . tegünü
köbegün sultan qan:
162.

tegün-ü köbegün bayatur qan .
tegün-ü köbegün janggir qan :
tegünü köbegün qasay qan ::
jüci toymoy degere .
sayuba : angqasar .
qasalbis . darbis .
siken . ulayan makis .
toyus . mangyus ede

ǰüci-yin ulus ::

čayadai qan-i köbegün .

abdarai qan : tegün-ü

köbegün abul mamud qan :

163.

tegün-i köbegün sabdali

qan : tegüni köbegün

baydami qan : tegün-ü

köbegün abala qan . tegünü

köbegün ǰolburas qan :

tegünü köbegün abayili

qan : tegünü orun-

tu ismayili sayuba ::

čagadai-du qamil . turman .

buqayir . samurqan . yerken .

qasyar . aysu . küčin-e .

keriy-e . čeriy-e . utus.

aq-a . qov-a . küsen .

164.

qara čelis . ančiyar . meke

ed bügüde čagadai-yin ulus :

činggis qayan degüner-tür

ömči öggügsen anu :

qasar-tu qorčin . lausačin ::

belgedei-tü nom-i , següsengkei

qačigin-dü kekedei . belǰiüdei

qara čerig . qalq-a ::

öčigin-dü üčiyed . moyil .

molsun ::

töbed-ün altan sandali-

tu qayan-i arban köbegün-i :

165.

tabun aq-a ni . tabun degüü-

degen ömči ese öggügsen-

tür tabun degüü salǰi

odču : tabun öngge

ulus bolba gekü :: börtü

čino-a köke mongyol omuy-

tan bolba : nigen inü čayan

solungyus bolba : nigen anu

šara sartayul bolba : nigen

anu ulayan kitad bolba :

nigen anu qara tangyud

bolba gekü :: dörben qari

166.

gegči . ene tabu-yin nigen-i .

dörben-degen qari bolqu ::

ǰiruyar tümen gegči :

uqayatu qayan-i : kitad-un

yüge-tür törü aldaqu-du :

yučin tümen mongyol anu :

dotara begeǰin-dü qočurba ::

arban tümen mongyol-ıyan
abči ıaruısan-ača . qoyına
elbeg qayan : oyırad-un
čorus omuy-tu qouqai
dayu ber degüü-ben
167.

alayulju . beri-ben abıysan-
ača ulamjılan : qouqai dayu-
tur dörben oyırad-i
medegülbe : ülegsın jırıuyan
tümen gegči ene bui : jęgün
ıurban tümen gegči :
čabčiqu ilden-ü ir
boluısan . čargı duıulıan-
u dele boluısan . čaqar
tümen :: qangyai qan-tur
sayuıju . qarin irekü-yin
qarayul boluısan : qalayun
amin-tur tüsiy-e boluısan :
168.

qalq-a tümen :: qulan
görügesün-i idej .
quluıur tarbayan-bar
julma kijü . qulıayiči
degerme-yin terigün boluısan :
quduı-un usun-i ıarayayči
uriyangqan tümen ::
barayun tümen gegči . erčimtü
načın-i jęgür boluısan :
ergikü qasay tergen-i
qadıalaysan : erekei-tü-yin
mergen : ebčigün-tegen yeke
169.

jırüketü : omuy-tu
törügsın ejen-i ayula metü :
čayan ger-i qadqalaysan
ordos tümen :: kerüge-tü
morin-i ıadasun boluısan .
kerüjü oruqu-yin
olja boluısan : getejü
irekü-yin idesi boluısan :
alta-yin arban qoyar
sübe sakiısan . ayula-
yin obuy-a . tala-yin
kösiy-e boluısan arban qoyar tümen ::
170.

erdem-tü boyda-yin
iregül boluısan : erte
edür küčün-ıyen öggügsın .
esüg-ün eker taray-un
körüngge boluısan : tüng
yeke yöngsiyebü :: yöngsi=

yebü degere asud . qaračin-i
nemejü nige tümen : jırıyuan
tümen gegçi ede bui ::
dörben oyirad gegçi
qariyad . nigen-i ögülüd
edüğe sargis gegçi ulus
171.

bolba : nigen-i qosıyud
toryud jегün yar
dörbed qamsajı nigen :
nigen-i barayu . bayatud .
oyid . dörben tümen
oyirad gegçi ene ::
qosıyud-un uy
çayadai çingsang . tegünü
köbegün çebden çingsang .
tegünü köbegün örüb
temür : tegün-ü köbegün
döçiyen düğüren :
172.

tegünü köbegün bolud buqu .
tegün-ü köbegün nayadai .
tegün-ü köbegün degüdei .
tegünü köbegün nayudai çingsang
tegün-ü köbegün sayimlaqu
çingçi : tegün-ü köbegün
kösüi çingsang : tegün-ü
köbegün bobui mirja : tegünü
köbegün qanai noyan qongyur :
tegün-ü köbegün törü bayiqu
güüsi qayan : tegünü köbegün
jıgsikü mergen qayan : tegün-ü
köbegün ratna dalai qayan ::
173.

toryud gegçi kereyid
ung qan-i üre : soyusun .
tegün-ü köbegün bajar . tegün-ü
köbegün mayaçi menggi :
tegün-ü köbegün buyıya :
tegünü köbegün joljuqai
örlüg : tegünü köbegün
qov-a örlüg : tegünü
köbegün sikür dayiçing :
tegünü köbegün bunçuıy :
tegün-ü köbegün ayuki ::
qouqai dayu çoros
omuy-tai : qouqai-yin
174.

köbegün batula çingsang :
tegünü köbegün toyun
tayisi : tegün-ü köbegün
esen tayisi : tegün-ü

köbegün araqan tayisi :
tegün-ü köbegün ongyuča :
tegün-ü köbegün boln-a tayisi
tegün-ü köbegün gümeçi qara
qula : tegün-ü köbegün
qotuçuçin bayatur qung
tayiji : tegün-ü köbegün
sengge : galdan bosıy-tu :
sengge-yin köbegün čiven rabdan ::
175.

qoyid-un uy jabqay
mergen-i üre : qoyid-un
qutaya beki-yin köbegün
inalči-un . činggis qayan
ökin-iyen čeçei ken-i
öggügsen . inalči-yin aq-a
törülči-tü jüci-yin
ökin qolui qan-i öggüg=
sen : eden-i üre vačirai
mingyatu . tegün-ü köbegün
sutai mingyatu : tegün-ü
köbegün eselbei kiy-a :
tegün-ü köbegün nom dalai :
176.

tegün-ü köbegün sultun
tayisi : tegün-ü köbegün
čoskin : tegün-ü köbegün ayu :: : ::
177.

činggis qayan-u degüü
anu : ögelen qatun-ača
törügsen qabutu qasar :
qasar-un köbegün engke
sümir tayiji : tegün-i
köbegün andu sira ɣalɣayu
čing tayiji : tegün-i köbegün
gegen kebneg-tü : tegün-i
köbegün buraqai sečen :
tegün-i köbegün šabi siramun :
tegün-i köbegün uriyangqačın
mergen : tegün-i köbegün
aysayaldai noyan : tegün-i
köbegün aruy temür :
178.

tegün-ü köbegün andayaliy
buqa noyan : tegün-i köbegün
jüku . doqu . yisüngkü
ɣurban : yisüngkü-yin köbegün
sigüsitei bayatur : noyan
bolud un : sigüsitei-yin
köbegün bolunai noyan : tegüni
köbegün urtuqai buyan-tu
noyan . darqan mandui . tombui

ĵayayaĉi . esmelün noyan :
ebetei qongyur . münggü
bölkü noyan . buraqai noyan .
omusiri naiman köbegün ::
179.

urtuqai-yin köbegün
yelden toytu bolqu :
darai sayın qara :: yelden
toytu bolqu-yin köbegün
buĉi : tegüni köbegün
barduqai : tegüni köbegün
bayisaqal : tegün-i köbegün
kedü : kerekü büke : ketü-yin
köbegün ubadai ĉolum .
abuu bayatur : abuu-yin
köbegün seren dası :
kerekü-yin köbegün ubadan ::
darai sayın qara-yin köbegün
lang tayıĵi . nonun üiĵeng
180.

noyan :: nonun üiĵeng noyan-i
köbegün tabutai seĉen
ĉögükür . nomuqun noyan .
qamuġ ĵoriġ-tu noyan .
ĉörükü noyan . bayabai
seĉen . dulba ĉing . bamba
üiĵeng :: ökin inü
bayiqan ĵula-aĉa .
dalai blam-a yondan
rgyamco qubilıysan ::
dulba ĉing tayıĵi-yin
köbegün vĉir-tu . ombu .
buquldai güyen . darm-a
181.

ĉoyan : ombu-yin köbegün
ĵamso . buquldai-yin
köbegün gümede : darma-yin
köbegün nemenge ĉoyan ::
nemenge ĉoyan-u köbegün
damba ĉoyan tayıĵi ::
182.

ĉinggis qayan-u nige
degüü anu menggilün qatun-
eĉe törügsen : büke
belgedei-yin üre-yin üre .
bürgüd noyan : tegün-ü
köbegün nom . tarni . nomtu .
buyantu :: nom temeġe-tü
qayan-u köbegün mandusi
qatun-aĉa törügsen
abaqai . babaqai . darai .
darayisun . buriyadai ::

ayusi abai-ača törügsen
baytu kitad qoyar :
183.

abagai-yin üre sayin
qayan-a-tu namčun seçen
joriγ-tu : jasay-tu qan-a-yi-
du seçen bilig-tü ::
babaqai-yin üre nom-un
ejen-e-yi-dü seçen toyin .
yelden tüsiyetü-ten :
dara-yin üre qayaqu
üijeng . tegün-ü köbegün
jebe . jekēdü-ten .
darayisun-i üre čikin
balbači . badm-a . qotan
joriγ-tu . qujir bilig-tü .
184.

bügekei güyen jayisang .
bügejekei yelden ubasi ::
bügekei-yin köbegün čindamani
toyin-tan ::
buriyadai-yin üre sayin
qayan-a-yi-du
tölügesün seçen tayiǰi .
tūǰigir . bouqui . tataqu
üijeng . jorγul tayiǰi-
tan ::
baytu noyan-i üre dontu
čolum güüsi . tegün-ü
köbegün erke dayičing .
185.

sūǰüg-tü qoyar : erke
dayičing-yin köbegün büke
tayiǰi . dayičing qosi=
γučı : sūǰüg-tü-yin
köbegün jamso erke čoytu ::
kitad noyan-a-yi ebedei
abai-ača törügsen .
gereltü ubasi .
bulγudai erdeni : dorǰi yelden : maǰiγ
gereltü ubasi-yin köbegün
čemger güyen . aldar ubasi
dayibung üijeng . lobsang
ubasi . erke ubasi .
erdeni nomči :

186.
bulγudai erdeni-yin köbegün
dayibung erdeni . tegün-i
köbegün bandi dayičing :
dorǰi yeldeng-yin köbegün
seren mergen tayiǰi . sonom
güyen jayisang . arana erdeni .

badm-a güyen ĵayisang :
bürgüd noyan-i qoyadıyar
köbegün darai-yin köbegün
següsenggei bayatur noyan :
tegün-i köbegün tümedei
ĵasay-tu : tegün-i köbegün
budasiri ĵinong : tegün-ü
187.

köbegün tusqar ĵinong .
namo ĵayan qung tayĵi :
tusqar ĵinong-yin
köbegün šagĵa vang : tegün-
ü köbegün urĵan karbo
giyun vang . demčoy agi ::
188.

abagai-yin üre
sečen bilig-tü :
babaqai-yin üre
sečen toyin-tan :
darai-yin köbegün
časučı yelden . buĵidai
čing bayatur . qorsu
sečen tayĵi . qolču
degürgeči . qayaqu üiĵen .
časučı yeldeng-yin
189.

köbegün buĵidara čolum .
buĵidai čing bayatur-un
köbegün dayičing bayatur .
tegün-ü köbegün damrin ::
qaqau-yin köbegün ĵebe .
ĵegētü-ten .
darayisun-i köbegün .
čikin balbāči . badan .
qutay ĵoriytu . qoĵır
bilig-tü bögekei
güyen ĵayisang .
190.

bögečekei yelden ubasi
buriyad-yin köbegün
tölügesün sečen tayĵi .
torĵigir küngkür .
ĵanggidai ĵoryul tayĵi
bouqui čörükü tayĵi
tataqu üiĵeng . tuytai
sečen qosıyuči ::
baytu noyan-i ebedei
dayisun abai-ača
191.

törügsen dontu
čolum güüsi : güüsi-
yin köbegün erke dayičing

süjüg-tü : baytu
 noyan-i ükügsen qoyina .
 kitad noyan-nai
 ebedei abai-aça törüg=
 sen dorji yelden :
 gerel-tü ubasi . sünid
 abai-aça törügsen
 bolγudai erdeni ::
 192.
 dorji yeldeng-yin köbegün
 sonom güyen jayisang
 üre ügei . arana erdeni .
 badm-a güyen jayisang ::
 mañiy gereltü ubasi
 -yin köbegün . lobsang
 ubasi . aldar ubasi .
 tayibung üijeng . çemger
 güyen . erke ubasi .
 erdeni nomçi ::
 194.
 tölügesün seçen ura⁷ ügei
 baytu üre dotuyadu qoyar
 bengleg besüg
 195.
 dotuydu
 199.
 degedü
 amuyulang
 yeldeng
 ering aqai tan-a-yin
 205.
 bayasqu
 213.
 ol (tib.) eliy-e rgod (tib.) tuluγsan
 gdungs (tib.) niruγu shar dorona
 nub (tib.) örün-e yo ba'i (tib.) qañjayiγsan
 on sayin amuyulang
 boltuyai
 214.
 boyda
 216.
 degedü
 boyda-yin
 egüde
 büren qamtu
 jirγay-a
 217.
 dalai blama-yin gegen
 ôm ma ni bad me hum
 219.

⁷ Üre.

tede

222.

geresenje-yin doluyan
qosiγun-tu sayuγsan učir
inü : dayan qayan-a čino=
sun uda bolad jil büri
taki čikitei alaγu qataya=
mal kürgen aγuγu nigen
odaqui-tayan qaraču
kümün jalayir kerüd-ün
sigečiner medejü yabun :
teden-e ker medegül-ün bölüge :
edüge qan ejen-ečegen nigen
köbegün γuyur-a irelüge
bi kemen öčibesü :

223.

qayan jöbsiyejü jimisgen
qatun-u yeke köbegün gere
bolad-i ögbei : uda bolad
nögüge jil gere bolad-i
qayan-a abun odču öčirün :
ejen qayan-u köbegün-ü erke
inü yeke : eki ügei qalq-a-
yin aburi inü doysin .
edüi asaraydaysan albatu
činü egün-eče qoyina eregüdü
oruγujai bi kemen ögču
ireküi-degen nayadun yabuqu
geresenje neretü köbegün-i
abču iregsen-i medejü

224.

qayan-u dergedeki tüsimeđ
ögülerün : qayan asaraγu
köbegün-iyen soyurqabasu
qarin qariγulγu öggüged :
edüge ečine yakin qulγaγu
odqu nekejü jasaγlaydaqu
kemebesü : qayan boyulčılan
jaraq busu abču odtu=
γai kemen nekegülbei :
uda bolad köbegün=čilen
yabuγu öčiyed-ün mönggüčei
daruγ-a-yin ökin qatungγai
neretei uriyangqan-u
mendü-yin ökin möngküi

225.

neretei qoyar-i qudačılan
soyilaγu : üčiyed-ün
ökin-i bayulγaγu açaraqui-
tur čayan temege ačiyulγu
jegeren uγuγi emüskejü
ögbe : uda bolud-un jeke

köbegün toytuqu isegei
modun quriyaǵu öčüken
ger gerlen mal sayǵu uda
bolud-aça berileküi-yin
tula gertü inü ülü orun :
sayǵısan sün-iyen qana-yin
nidü-ber ǵadana-aça öggün
yabubai : mendü-yin ökin-i
226.

çaqar buliyaǵu abuısan
aǵıyü : tende çaqar-tu
nigen kümün-lüge qobtai
boluǵad : erten-ü minu
süitü qalq-a-yin uda
bolud bölüge : kemen qalq-a-
tūr bosçu irebesü uda
bolud geresenǵe-tūr abqa=
ǵulba : tende geresenǵe-yi
öbere bayulǵısan bölüge :
yeke biyǵı barayun qoyimar-a
umtaǵu : bay-a biyǵı jęgün=
tege umtaǵu yabutala yeke
biyǵı ögüler-ün : ta qoyar-
un jıryaldun kebtæküi-yi
227.

bi kir üjekü : minü gerte-
eçe ǵaruytun kemegsen-tūr
ger ügei ǵadana untaqu
bolba : uda bolud öčüken
ger-dür-iyen oruǵulǵu
nigen-e idegelen yabuqui-
tūr yeke biyǵı toytuqu-
yin ǵadana ireǵü ögülerün :
ta bügede möngküi-lüge nigen
bolba : tan-aça bi yakın
qayaçan bölüge : kemen yeke
dayubar qayılabei : ǵalayır
qung tayıǵı qalq-a-yin
ejen boluısan-u yosun eyimü
bölüge :: ǵalayır qung tayıǵı
228.

usun takiy-a-tai : yeke
tayıqu ǵaǵar luu-tai :
geresenǵe ǵalayır qung tayıǵı-
yin yeke qatun üčiyed-ün
möngküçüi daruǵ-a-yin ökin
qatun qai tayıqu-aça
asıqai qung tayıǵı temür
bars-tai : noyandai temür
taulai-tai : noyunuqu
üijeng noyan modun moritai :
amin duraqal ǵal beçi-tei :

darai temür quluyuna-tai :
delden usun bars-tai : samu
buyima modun luu-tai :
mingyal-un abai modun moyai-tai
229.

uyiyurjin-u aqaçai-tu
öggülüge : tümengken abai
yal moritai : uriyangqan-u
ubasang-du öggülüge :
mendü örlüg-ün ökin
mönggüi qatun-aça törügsen
altai abai delden noyan-
luy-a saçayu bölüge : uriyang=
qan-u abantu-du ögülüge :
geresenje-yi nöğçigsen-ü qoyina
yeke tayiqu eke inü doluyan
köbegün-degen ömçi öggülüge :
asiqai-du üüsin jalayir
qoyar-i : noyandai-du besüd
eljigen qoyar-i :
230.

noyunuqu üijeng-dü
kerüd yorlos qoyar-i :
amin-tu qoruyu küriy-e
çoyuqur yurban-i : darai-
du kökeyid qatagin qoyar-i :
delden-dü tangyud sartayul
qoyar-i : samu-du yağa
uriyangqan-i ögbe ::
asiqai qung tayiji-yin qatun
inü jalayir-un oljaçi
mingyan-u ökin : altaqan seçen
qatun-aça törügsen bayandara
qung tayiji yal qoni-tai :
tümen dara dayičing temür
231.

noqai-tai : üdkei ildüçi
modun bars-tai : noyandai-
yin qatun kerüd-un bayasqu
çingçi-yin ökin badai bayan
qatun-aça törügsen : dalai
abai-yi qorçin-u joriytu-
da öggülüge : öbügelçin
abai-yi görlüüs-ün müngküi-
tür öggülüge : bulingqan
abai-yi jalayir-un moudai-
du öggülüge : töbed
qatan bayatur temür yaqai-
tai : tegün-i köbegün qongqui seçen noyan .
badm-a dayičing qatan bayatur :
232.

noyunuqu üijeng

noyan-u qatun inü
gilüyed-ün beki-yin ökin
eçengken joriy-tu qatun-
aça törügsen ebitei
abai-yi nom-yin köbegün
baytu-du öggülüge :
abatai sayin qayan modun
bars-tai : abuqu mergen
yal luu-tai : kitad
yelden temür bars-tai :
buriyad seçen čögükür
temür takiy-a-tai :
233.

baqarai qosiyuči
noyan : odqun bodisug
modun üker-tei : bay-a
qatun inü : mön joriy-tu :
qatun-u ači altai qatun-aça
törügsen : čayayčın abai-yi
nom-yin köbegün buriyadai-
du ögbe : tüngkei abai-yi
ongnid-un tümen jasay-tu-
dur öggülüge : baqarai
qosiyuči bodisug odqun-
luy-a sačayu bölüge : tolui
abai-yi jasay-tu-yin
abay-a büke-tür öggülüge :
234.

amin-u qatun inü qorčın-u
dara-yin ökin bambuqai
qatun-aça törügsen tünggelčın
abai-yi jasay-tu-yin abay-a
büke-tür öggülüge : amin
durqal-un köbegün : čorčaqai
degürgeči temür bečitei : mouru
buyima usun noqai-tai : darai-
yin qatun inü ongnid-un
bayasaqu-yin ökin tunal
bölüge : darai üre ügei bui :
delden-ü qatun inü uriyang=
qan-u buyidurung-un ökin
mandal qatun-aça törügsen
235.

ouba büke yal moyai-tai :
jundu-tai bayatur .
sečen čögükür-lüge sačayu
bölüge : tüngken abai-yi
oyirad-un toqui-du
öggülüge ::
samu-yin jımisgen qatun-
aça törügsen : qongqui
joryul usun noqai-tai :

samčaqan abai yongsu
darqan bayatur ƣal taulai-
tai : noyandai qatun-ača
törügsen : böğübei qosi=
ƣučı usun takiy-a-tai :
236.

čınday-a joriy-tu modun
noqai-tai : ječegen abai
temdekei čoy-tu ƣal
quluƣun-tai : qulan
üjeng ƣajar taulai-tai :
qayıran čögükür temür luu-
tai tünggeljin abai-yi
uriyangqan-u buda-tur
öggülüge : ječegen abai-yi
uriyangqan-u buyınuƣ-tur
öggülüge :: bayandara qung
tayiji-yin qatun inü
uriyangqan-u buyıdurung-un
ökin bulaqai alay qatun-ača
237.

törügsen gelün čino-a šara
siroi moyai-tai : layıqur
qayan usun noqai-tai :
tümen dara dayičing-un qatun
inü babusai ung-un ökin
tayıyal qatun-ača törügsen :
šolui qung tayiji ƣal
taulai-tai : mingqai dayičing
temür moritai : nubandai
darqan bayatur modun noqai-
tai : üdkei ildüči-yin
qatun inü nom-i-yin ökin
samčaqan-ača törügsen :
subaqai abai-yi jalayir-un
qongqu-dur öggülüge :
238.

touqai abai-yi jalayir-un
šudai-dur öggülüge :
töbed qatan bayatur-un qatun
inü ongnid-un següsengkei-yin
ökin muldai qatun-ača
törügsen qongqui erdeni
sečen ƣajar bars-tai :
badm-a dayičing joriy-tu
ƣal aqai-tai : dörben
abai : anduqai biyji-eče
törügsen qoyar abai ::
abatai sayın qayan-u qatun
inü dara-yin tunal güngji-
eče törügsen bayaran
239.

abai-yi uriyangqan-u
qoluči-du öggülüge :
suldusun tüngkei qatun-
ača törügsen sabuyudai
öljei-tü usun takiy-a-tai :
mingyaqan abai-yi bayiqu-
yin köbegün bükügenjei-dü
öggülüge : ĵalayir-un
qulman sečen qatun-ača törüg=
sen eriyekkei mergen qayan :
yaĵar bars-tai : čamudar
abai-yi kitad-un köbegün
maĵiy-tur öggülüge :
abuyu mergen-ü qatun
uriyangqan-u öki...

240.

qatun-ača törügsen tolui
abai-yi suldusun kölüge-
tür öggülüge : tolun abai-yi
uriyangqan-u mayuuqai-tur
öggülüge : angyaqai dayičing
yal quluyun-tai : ĵalayir-
un ökin imayayčın qatun-ača
törügsen kökübüri abai-yi
kölüge-yin degüü uubaqai-
tur öggülüge : tatar-un
tamtai-yin ökin ongqui
qatun-ača törügsen raquli
čov-a tayiĵi modun bečitei :
samur rasi qoyar abai :
... abai-yi ongnid-un

241.

babaqai-yin köbegün töbed-
tür öggülüge : brasi
abai-yi ongnid-un darayisun-
i köbegün büküküi-tür
öggülüge :: kitad yeldeng-
ün qatun inü yeke ayuudai-
yin ökin turumqan dalai
qatun-ača törügsen : tamtai
qung tayiĵi modun noqai-tai :
bümbüi abai-yi baytu-yin
köbegün dondu-du öggülüge :
šiüsei buyima yaĵar bars-tai :
siluyiqan abai-yi ĵalayir-un
tüngsei-tur öggülüge ::
buriyad sečen čökü...

242.

qatun inü erkegüd-ün
töbüyin ökin multai qatun-ača
törügsen : ĵodba sečen tayiĵi
usun qonitai : sonomsu

abai-yi kerüd-ün buyidurung-
un köbegün qotaldu-tur
öggülüge : samur abai-yi
kitad-un köbegün mañiy-tur
öggülüge : darmayay abai-yi
mön multai qatun-u ači
arsidur öggülüge :
bodisug odqun-u alaydai
qatun-ača törügsen
kandujab üijeng ɣal
beči-tai : čerin duraqal
243.

noyan siroi noqai-tai :
luyay erke čögükür temür
quluyun-tai : bodisug
odqun-u mongyoljin qatun-
ača törügsen badmanču
abai-yi ongnid-un sonom-
tur öggülüge : čemisjid
abai-yi ongnid-un šaydur-
tur öggülüge : lhamosang
abai-yi ongnid-un töbed-
ün köbegün čerin erke jayisang
erdeni üi jayisang-dur
öggülüge : samayay abai-
yi mañiy-un köbegün
244.

senggerjei-tür öggülüge :
ongnid-un buriyadai-yin
ökin kökürei qatun-ača
törügsen : raɣayay modun
moɣai-tai : rjamčo abai-yi
eriyegjid-ün mongyol-dur
öggülüge : yamun ɣajar
takiy-a-tai : lharçal temür
noqai-tai : senggerjei
abai-yi eriyegčid-ün
mongyol-un ökin degüü
tüngküi qatun-ača törügsen
bayatur yamun-luy-a
245.

sačayu bölüge : mön
tüngküi qatun-u ači
tüngküsi qatun-ača törüg=
sen časkib ɣal qoni-tai .
bamjur ɣajar
bečitei : bayarja temür
ɣaqai-tai : jamusjid
abai jamudar abai multai
qatun-u ači indarai qatun-
ača törügsen darmayay abai-
yi merged-ün bayising-ün

köbegün munisu-du
öggülüge :
senggerjei temür noqai-tai :
jalayir-un tüngse-yin
246.

ökin çayan dara qatun-aça
törüksen qoyar abai nom-
un dalai :: baqarai qosi=
yuçi bayatur-un qatun inü
ongnid-un berke-yin ökin
tayiqu qatun-aça törüksen
çoruqul çoytu temür
mojai-tai : bodisug
odqun-u qatun inü
qorçin törü-yin ökin
alaydai qatun-aça törüksen
kökükei abai-yi buriyada-yin
köbegün tataqu-dur öggülüge
247.

eriyegçid-ün möngkei-yin
ökin mongyoljin qatun-aça
törüksen : mayu abai-yi
kerügüd-ün mön qotaltu-
dur öggülüge : çurçaqai
degürgeçi-yin qatun inü
angyuli bölüge : buyima-yin
qotuγur qatun-aça
törüksen : γayça çomu
abai-yi jalayir-un çögükür-
tür öggülüge : mouru
buyima-yin qatun inü
jalayir-un qoluçi-yin ökin
imayaqai qotuyar qatun-aça
248.

törüksen buyilai abai-yi
kitad-un köbegün dorji-tur
öggülüge : šoloi dalai
seçen qayan γal üker-tei :
odba buyima-yin qatun inü
jalayir-un qulja-yin ökin
qatun-aça törüksen aqadai
mergen modun noqai-tai : nige
abai-yi suldusun qoruqai-
tur öggülüge : jundu
dayičing bayatur-un qatun
inü ongnid-un buyan-tu-yin
ökin qatun-aça törüksen
angqan-du seçen modun noqai-tai
249.

tayaqai mergen usun
mori-tai : tuuqai abai-
yi uriyangqan-u soyusan-

tur öggülüge : ĵalayir-
un kilüge kingyan-u ökin
qatun-aĉa törügsen dorĵi
erke dayiĉing temür taulai-
tai : usiyan yeldeng
irĉigei abai . gerel abai :
ongnid-un qatun-aĉa
törügsen sümendei bayatur
sümer ĉögükür : ĉoytu
erdeni . gümbü : qongqui
250.

ĵoryul-un köbegün bülbei=
ken nomĉi : buraqai mergen :
ĉörükü qonĵin : bükübe-yin
köbegün ĵal-tu gilungqur .
temdekei-yin köbegün tüdei
bayatur : dorĵi bintu :
qayiran noyan-i köbegün nige
qatun-aĉa qolatu seĉen :
sikür ĉolum : nige qatun-
aĉa mayu bayatur . mayuĵiqai
tabuyula bui ::
layiqur qayan-i köbegün
ünengken ĵasay-tu qayan :
251.

ubantai serĵe darماسiri :
erke abai : šiloi qung
tayĵi-yin köbegün nige
qatun-aĉa umaqu qoloĉi .
nige qatun-aĉa bodisiri
ĵoriĵ-tu : manĵusiri güüsi .
badm-a erdeni qung tayĵi :
dorĵi erke qara : gümbü=
dei noyan : senggerĵei
erdeni : sang-i gümbü
yeldeng : mingqai dayiĉing-un
köbegün . nige qatun-aĉa
angyaqai bayatur : engke
mergen : labasai seĉen :
252.

nige qatun-aĉa erdeni .
badm-a nomĉi : ongbu . sirab .
ubadai darqan bayatur-un
köbegün : günĉoy erke . ĉerin .
šadada . oubu dorĵi :
qongqui seĉen noyan-u
köbegün : ĉerin ĉögükür :
qoĵigir aqai dayiĉing :
gürü erke ĵiryuyula bui :
sabuyudai ölĵei-tü-yin
köbegün seĉen qatun-aĉa
törügsen orqudai nomĉi

bintu qatun-ača törügsen
gümejei čolum :
253.

suburyatu qatun-ača
törügsen gongbo rgyal :
eriyekai mergen qayan-u
köbegün bintu qatun-ača
gümbo tüsiyetu qayan .
yurban abai : sün tayiq-u
ača törügsen lamañab dayičing
noyan : lamadar darqan noyan :
delger beiñi-eče törügsen
nige abai : dorñi degürgeči
noyan : angyaqai dayičing-un
köbegün . yeke qatun-ača
törügsen badmasi mergen
čögükür : ilbügen .
dörben abai : bay-a

254.
qatun-ača sonu erdeni :
jamyan jamso . yurban abai
bui : raquli dalai noyan-u
köbegün bumtar čoy-tu :
bumbaskib . bambum erdeni .
jamso čoytu : senggerje
aqai : gürü mergen . jiryuyan
tayiñi bui : badmasu .
dorñimso . bumču . sundar .
čoyisum tabun abai bui :
tamtai tayiñi-yin bodisug
abai bui :: jodba
tayiñi-yin yeke qatun-ača
törügsen . čulum . qadan .
255.

bintu . nomči : nige qatun-
ača bilig-tü . čing . čov-a .
sonom : nige qatun-ača
badm-a arbayula bui : kantuñab erdeni-yin
köbegün laskib yeldeng :
bumbaskib čov-a : serñimü
bintu aqai : čamñar erdeni .
saramun mergen . rgyalskyab
čoytu : serñiyeng dayičing :
gürüskib erke : naimayula
bui : čerin tayiñi-yin
köbegün bamčuñ gümbo qoyar
bui : luyay erke čögükür-ün
256.

köbegün bandida qutuy-tu :
uryuday erdeni dayičing
qoyar bui : sarñaiy
üijeng-ün köbegün ayusi

ananda . nima rinčen . darm-a
rinčen dörbegüle . yamun tayiĵi-
yin köbegün norbo buyidara :
amadar ħurban : ĵiydasi-
yin köbegün : seter erdeni .
emnig nomči . çaybadar .
bunçuĸ . baĵar . ſemĵid .
ĵamyan . sebden . çeveng .
durqan . noĸuyan dara-aça
qoyar köbegün : köndülen
ubasi-yin köbegün ĵamyan .
257.

toba . erinčen . ĸürü . dorĵi .
samdan . ĸübüri . sirab .
naimayula . bimalakirti-yin
köbegün biçigedei : yeldeng
qosiĸuçi-yin köbegün
duĸar . dorĵi . qutuĸ-tu
ĸurbayula bui : darmakirti-
yin köbegün erke tayiĵi :
mergen dayičing : arana .
lhaĵib . bintu . çebden .
damrin ĵab doluĸula bui :
binĵay-a-yin köbegün
anamskib : yeldeng . gendün .
nintü dörbegüle :
258.

çögükür-yin köbegün
vangdui . erinčen . duĸarĵab
sartayul qatun-aça qoyar
köbegün tabayula : çoĸtu
tayiĵi-yin köbegün inü .
ikeresün dürüi : būriyeçi-
yin ökin ĸuçui beĵi-eçe
törügsen vçir qosiĸuçi
arana erdeni : badm-a
sečen : spyanam abai :
ĵančanam abai : noĸuyan
gere abai : sogsuda abai .
uriyangqan-u ubasang
259.

tabunung-un ökin askid
beĵi-eçe törügsen karma
mergen tayiĵi : borĵigin-u
torĵigir köngkür tayiĵi-yin
çerin ĵid beĵi-eçe törüg=
sen . asaral tayiĵi . sundar
abai . sbyanma abai-yi ĸorlos-
un dalai erdeni nomči
tabunung-tur öggölüge :
yanĵanma abai-yi uriyangqan-
u abai-yi ĵamço delger

tabunung-dur öggülüge :
šolui qung tayiĵi-yin
köbegün aqai qatun-ača
260.

törügsen maĵari yeldeng
tüsiy-e-tü . labari erke
tayiĵi . çeberi erdeni
ubasi : baba sečen čögükür .
bumba naimayula bui :: gömbo
tüsiyetü qayan-u köbegün
inü čeven sayin qayan :
sidi siri :
ĵibĵun damba qutuĵ-tu :
dorĵi bintu dörbegüle bui :
dayičing noyan-u köbegün čerin .
toyin . dayičing . erdeni
dörbegüle bui : darqan
toyin-u köbegün ratna
261.

ombo . brasi . čerin .
baqaran tabuyula bui :
degürgeči-yin köbegün bumtar .
lhabsin qoyayula bui ::
dörben oyirad duv-a soqur-
un üre bui : edüge čay-tur
ĵiruyān omuy-tai : dalai
tayisi dörbed omuy-tai :
naqur üiĵeng-ün ečiġe inü
ĵadai : eke inü aqayiqan
qatun : ĵadai-yi ükügsen-
ü qoyina : aqai-ača törügsen
bayibayās qoyayu=
la bui : üĵiyed
262.

omuy-tai : aqai-yi
kübker-ün bayiri-du
sayin qayan alaluy-a :
qotayai-tu čoruyus
omuy-tai : qoyid-un
noyad sölen inalči
törülĵi-yin üre : ĵüü
čingsang bayatud omuy-
tai : ki mergen temene
kereyid omuy-tai ::
274.

bayasaqu
bayasaqu bürgüd
281.

tataqu erkem üiĵeng
egüni aqmad köbegün
samdan atar üiĵeng
tegri yeke ende-eče

yeke bi
282.
čendü